

טבילה וכמבואר אצלנו בתשובה אחרת וכמבואר בספר מטה לוי, אבל לענין גר שנתגייר עדין מידי ספיקא לא נפקא.

והנה בטבילת כלים שנקנו מגכרי נחלקו הראשונים אם היא מדאורייתא או מדרבנן, עיי' ריטב"א ע"ז (דף ע"ה ע"ב) וכן הבי"ד סימן ק"כ ד"ה אם משכן לו) כתב וז"ל: מדברי הרמב"ם (פ' י"ז מהל' מאכלות אסורות) משמע שהוא מדרבנן, הרשב"א כתב בשם הראב"ד שהטבילה היא מן התורה ע"כ, וברמב"ן על התורה פרשת מטות (ל"א פסוק כ"ג) מסופק שם בזה, וכתב דאפשר דהוה רק מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא היא ע"ש.

והנה לענין ספיקתנו בגר, לאותן הסוברים דטבילה היא מן התורה הוי ספיקא דאורייתא ולחומרא וצריך להטביל כליו מן התורה, וגם להסוברים דחייב טבילה הוא מדרבנן אף דקיי"ל ספיקא דרבנן לקולא מ"מ כיון שבידו לטבול צריך לטבול וכמו דאמרינן לענין ספיקא דרבנן בדבר שיש לו מתירין דהוי לחומרא (ביצה דף ד' ע"ב) וכמו דאיתא בגמרא (ע"ז ל"ז ע"ב) בספק טומאה ברשות הרבים דטהור מ"מ יטבול דהא איכא נהרא זיל טביל, ועיי' בפ"ת (אות י"א) ובדרכי תשובה שם (אות ע"ג) שהעלה, דאין לעשות ספק דרבנן לכתחילה כיון דאפשר בטבילה וכו' ולענין ברכה אין לברך דהא קיי"ל ספק ברכות להקל ויטביל כליו בלא ברכה.

ובהא דנסתפקנו אם צריך להגעיל כליו שבישל בהם קודם שנתגייר ואם מותר לו לאכול התבשיל שבישל קודם שנתגייר, לכאורה יש לצדד כיון דכל הטעם הוא משום חתנות והכא בנתגייר לא שייך זה ואף דפסקינן (ביור"ד סימן קי"ג סעיף ט"ז) דבבישול עכ"ם צריך להגעיל הכלים משום איסור נותן טעם אף דבנותן טעם לא שייך משום חתנות, דמ"מ כיון דעצם התבשיל אסור אסרו גם בנותן טעם, אבל בנידון שלנו דגם בעצם התבשיל לא שייך גביה איסור חתנות לא אסרו, אך מסתבר דהנהו דסבירא להו דגם בנותן טעם אסור [והכא נקטינן להלכה] דעתם דאף דהטעם הוא משום חתנות מ"מ כיון דמשום זה אסור בישול עכ"ם א"כ הוי איסור בישול עכ"ם איסור אכילה כשאר איסור אכילה דרבנן ואף היכא דלא שייך חתנות ג"כ אסור, ועוד כיון דלגבי ישראלים אחרים אסור המאכל שבישל הגר שנתגייר בעודו עכ"ם משום בישול עכ"ם דכל זמן שלא נתגייר שייך הטעם דחתנות וא"כ כיון דנאסר לכל ישראל משום בישול עכ"ם אסור ג"כ עליו ולכן להלכה נראה דהמאכל אסור וגם כליו צריכין הגעלה.

והנה הריטב"א והר"ן בגמרא עבודה זרה (דף ע"ה ע"ב) הביאו בשם הירושלמי שחייב הטבילה הוא מטעם לפי שיצאו מטומאת הנכרי ונכנסו לקדושת ישראל" וכן העתיקו הרשב"א יבמות (דף מ"ז ע"ב) ד"ה נתרפא מלין אותו מיד ע"ש, ולפי טעם זה לכאורה פשוט דגם הגר שנתגייר חייב להטביל כליו אע"פ שהם ברשות הבעלים הקודמים דהא מ"מ הכלים יצאו מטומאת עכ"ם ונכנסו לקדושת ישראל ופשוט דחייב גם לברך על טבילתם כדין ישראל שקנה מן הנכרי.

אמנם בדרכי תשובה (יור"ד סימן ק"כ אות ד') הביא בשם ספר חדרי דעה שנסתפק בזה ואחרי שהביא טעמו של הירושלמי כתב וז"ל שם: דלפ"ז נראה דגר שנתגייר כל כליו צריכין טבילה, וע"ש שהניח בצ"ע שלא נמצא בפוסקים דין זה ולא נתעורר שום מחבר בזה עכ"ל הדרכי תשובה, ובגוף ספר חדרי דעה מסיק וז"ל: "ואולי דמ"מ אינו כמעשה שהיה וצ"ע עכ"ל, והיינו כמו שממעטין כלי שאול מחיוב טבילה משום שאינו כמעשה שהיה כמו כן בגר שנתגייר כליו אינם צריכין טבילה משום שאינם כמעשה שהיה, ולכאורה אין דמיונו עולה יפה, דהא דאמרינן בגמרא ע"ז (דף ע"ה ע"ב) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב לא שנו אלא בלקחזין, וכמעשה שהיה, אבל שאולין לא ע"כ, וע"ש רש"י שכתב ד"ה לקוחזין, "שנחלטו ביד ישראל וכמעשה שהיה במדין שהיו חלוטין להם לישראל הכלים" עכ"ל, וא"כ דוקא בשאולין שהכלים עדיין של הנכרי ולא יצאו מטומאת עכ"ם לקדושת ישראל לא הוי כמעשה שהיה, אבל בגר שנתגייר שיצאו הכלים לקדושת ישראל שפיר הוי דומה למעשה שהיה, שהרי הכלים יצאו מטומאת עכ"ם ונכנסו לקדושת ישראל לחלוטין וצריכין טבילה.

וע"ש עוד בדרכי התשובה הנ"ל שהביא בשם ספר שו"ת תשורת שי מהד"ת (סימן ק"ז) שכתב וז"ל: ולענין כליו של משומד לא נמצא מבואר בפוסקים, ומסתברא דדינם ככלים שנקחים מן הגוי להטבילו שיצאו מטומאה לטהרה, ולפ"ז גם משומד כשחזר לדת ישראל כליו צריכין טבילה וע"ש, ונראה מדבריו שם שצריכין טבילה בברכה ולפי דבריו כל שכן בגר שנתגייר שכליו צריכין טבילה בברכה.

והנה לפענ"ד פשיטא דבקנה כלים מן המומר וכן המומר שחזר לדת ישראל שכליו אינם צריכין טבילה, דאפילו טבילת המומר כשחזר לדת ישראל אינה אלא חומרא, ומעיקר הדין ישראל גמור הוא אפילו כשהמיר, ודוקא לגבי עצמו החמירו, אבל כליו בודאי אינן טעונין

Dr. Araya Leib Grossmann, London
Beit Din

הגה"ה: והנה איתא בקידושין (דף כ"ט ע"א) "תנו רבנן, איש, אין לי אלא איש אשה מניין, כשהוא אומר תראו הרי כאן שניים, אי"כ מה ת"ל איש, איש סיפק בידו לעשות אשה אין סיפק בידה לעשות מפני שרשות אחרים עליה ע"כ.

והנה יש להסתפק בפטור דנשואה אם הוא דוקא משום שהיא אנוסה, כיון שהיא מצויה אצל בעלה כמו שכתבו שם תוס' (ל"א ע"ב ד"ה שישי) וז"ל: דאע"ג שמעשה ידיה לבעלה מדרבנן בעלמא מ"מ אינה מצויה אצל אביה, אלא אצל בעלה ע"כ, ולפי זה היכא שנסע הבעל למרחקים והיא יכולה להיות מצויה אצל אביה או אפשר דהיא מחויבת בכיבוד, והיכא דיש לה ממון משלה אפשר דמחויבת לשכור שפחה לשמש אביה למ"ד דכיבוד משל בן, או אפשר לומר שהתורה מיעטה את הנשואה מדין כיבוד לגמרי, ואינה מחויבת אף היכא דאינה אנוסה, ויש לה כסף משלה.

ובפשטות נראה דהפטור הוא משום שצריכה להיות אצל בעלה והוי כאנוסה ולכן פטרתה התורה ממצות כיבוד אבל באופן דאינה אצל בעלה בודאי מחויבת בכיבוד, ולמ"ד משל בן אף אם מצויה אצל בעלה אם יש לה כסף צריכה לשכור משרת לשמש את אביה.

ועל הא דאמרינן שם בגמרא, דבנתגרשה איש ואשה שוין בכיבוד, כתב הריטב"א "דלא תימא כיון שכבר נפטרה, נפטרה, קמ"ל דהדרא לחיובא" ע"כ, ולפ"מ שאמרתי קשה קצת הלא מעולם לא נפטרה הא גם כשהיתה נשואה היתה חייבת במה שהיה אפשר לה, ועיין יו"ד (סימן ר"ם) בש"ך שם (ס"ק י"ט) ד"ה דלפיכך, שכתב ח"ל: ונראה דאם אין בעלה מקפיד חייבת בכל דבר כמו איש ע"כ, הרי דגם נשואה חייבת היכא שאפשר לה ולא נפטרה מעולם לגמרי, ויש ליישב.

הנפש עכ"פ לא גרע מלהחיות הגוף, ובהכרח צריך לומר, דמה שלא הזכיר המחבר בהלכות צדקה דין חיוב צדקה כדי לקיים מצוות אפשר שזהו היה לו פשוט מאד ולא ראה צורך להזכיר דאם להחיות גופו חייב להחיות נפשו לא כל שכן.

וכן מוכח משו"ת מהרש"ם ח"א סימן קמ"ח שדן שם במי שנדר להלביש ערומים אם יכול לקנות תפילין לעני שאין לו תפילין דאפשר דתפילין אינם בכלל מלבוש, ועי"ש שמסיק דתפילין אינם בכלל מלבוש, ומשמע דדוקא משום דנדר להלביש אבל אם נדר ליתן צדקה לעניים סתם ולא הזכיר מלבוש יכול לקנות מהמעות תפילין, הרי להדיא דס"ל דגם זה בכלל חיוב צדקה דאלי"כ לא היה רשאי לקנות תפילין כיון דנדר ליתן צדקה.

והרא"י שהבאנו לעיל מגמרא דכתובות דצריכים להקדים ולהשיא היתומה מקופה של צדקה מחמת שבושתה מרובה אע"פ שהיתום מחויב בפו"ר ולדברי הפרמ"ג דיש חיוב צדקה על קיום המצוות היה צריך להקדים היתום, ע"כ צריך לומר דאף דצרכו יותר גדול דמלבד צורך הגוף יש עליו גם חיוב קיום המצוה, מ"מ כיון דהוא יכול לחזור על הפתחים אי"כ יש לו אפשרות אחרת להשיג המעות כדי לישא אשה, אבל היא כיון שבושתה מרובה אינה יכולה לחזור על הפתחים וא"כ אפשר שלא תנשא לעולם, והוי כמו שהוא אינו עני והיא העניה ולכן היא קודמת.

ומסתבר דאף לדעת הפמ"ג דסבירא ליה דלאפשר להעני לקיים מצוות הוי בכלל 'להחיותו' מ"מ נראה היכא דשני עניים עומדים לפניו, אחד רעב ואין לו מה לאכול השני זקוק מעות לקנות תפילין מסתבר דהעני הרעב המצטער קדים כיון דהשני אם אין לו אינו בכלל מבטל מצוה דהרי אנוס הוא ופטור, ולכן מצוה להקדים להאכיל את העני הרעב.

סימן כ"ה: נכרי שנתגייר אם הוא מחויב להטביל כליו

בעליהם כבתחילה. עוד יש להסתפק בגר שקודם שנתגייר שמר תורה ומצוות וקנה כלים חדשים ובישול בהם רק דברים המותרים אם מותר לאכול מה שבישול קודם שנתגייר ואם צריך להגעיל כליו אחרי שנתגייר כיון דפסקינן דגם בנותן טעם אסור משום בישול עכו"ם.

עכ"רם שנתגייר אם הוא מחויב להטביל כליו ולברך על טבילתו, כדין קנה כלים מן הנכרי, או אפשר דחיוב טבילה הוא דוקא בקנה כלים מן הנכרי דע"י מעשה הקנין בא הכלי לרשות ישראל, אבל בגר שנתגייר שהכלי לא יצא מרשות בעלים הקודמים והשנוי נעשה רק בהבעלים אפשר שאין צריך לטבול כליו כיון דהכלים הם ברשות

שנים הגו לצורך עצמו צריך להגביל את הכלים, ומטעם אחר, שזא נעשו בכלי מאכלות אסורות, והגו הרי לא היה נזוהר בהם. ור"ל: "אמנם החשש שזא נאסר הכלים מאז ולא אדעתייהו, וזו ודאי טעם נכון לאסור, כדקיי"ל ביר"ד סי' א סי"ג דאם שחט מי שאינו יודע הלכות שחיטה, שחיטתו פסולה, אפילו שאלו לו עשית כך וכך ומחזר תשובתו נראה ששחט יפה, אין לסמוך עליו, ואפילו אמר כרי לי. והטעם, דמאחר שבשעת שחיטה לא ידע לאו אדעתיה, כמש"כ הש"ך והט"ז שם... וא"כ כ"ש לנדרון דיך שבשילול זמנים טובא בכלים הלל, ודאי דא"א לידע בבירור אם לא נאסר בשום פעם, ולכן הדבר ברור לענ"ד דהכלים צריכים הגעלה, וכלי חרס אסורים, דאע"ג דכלים אינן בני יומן, ונתן טעם לפגם הרי אינו רק מדרבנן, מ"כ אמרין דאינם נאמנים". ועיי"ש.

שייך אלא בעודן בניחוח, אבל לאחר שנתגייר אפשר דאפילו לאחרים מותר גוף ההבשיל, וכל שכן הכלים, דעתה גרים גמורים הם, ולא שייכא איסור חמנות. ואפילו אם נימא דכיון דכבר נאסר התבשיל והכלים טרם שנתגיירו, לא פקע האיסור גם אחר שנתגיירו, מ"מ היינו דווקא לגבי אחרים, אבל הם עצמם הרי לא נאסרו להם התבשיל והכלים בשום פעם, וליכא טעם לאסור עליהם אחר שנתגיירו מה שבשילול הם בעצמם מקודם". עכ"ל.

הרי לפנינו מחלוקת אחרונים אם גר צריך להגעיל כלים שריש לו מלפני שנתגייר, שבש"ת לכ אריה הצריך להגעילם, ולצורך אנשים אחרים גם בש"ת אבני זכרון העלה צד להגעילם, ולגר עצמו העלה להחיר. אמנם בהמשך הדברים בש"ת אבני זכרון שם, כתב

מסתבר ... דאף דהטעם הוא משום חמנות, מ"מ כיון דמשום זה אסור בישראל עכ"ל, א"כ הרי איסור בישראל עכ"ל, איסור אכילה כשאר איסורי אכילה דרבנן, ואף היכא ולא שייך חמנות ג"כ אסור. ועוד, כיון דלגבי ישראלים אחרים, אסור המאכל שבשיל הגו שנתגייר בעודו עכ"ל משום בישראל עכ"ל, דכל זמן שלא נתגייר שייך הטעם דחמנות, וא"כ כיון דנאסר לכל ישראל משום בישראל עכ"ל, אסור ג"כ עליו, ולכן להלכה נראה דהמאכל אסור וגם כליו צריכין הגעלה". עכ"ל.

מאריך, בש"ת **אבני זכרון** (לרבי אלטר שאל פפר, סי' פח אות

א) נשאל על גוי שגול מקטנותו כיון יהודים, ואכל רק מאכלים כשרים והתנהג בכל מנהגותיהם כיהודים, וכעת בא להתיייר כדת, אם נאסר את בישראליו וכליו שבשיל בהם לפני שנתגייר, והשיב, שכיון שאיסור בישראליו גוים הוא מצד חמנות, וכעת (אחר שנתגייר) אין איסור חמנות עם אותו גו, לעצמו ודאי שהכל מותר, כיון דסו"ס כעת הוא יהודי. וז"ל שם: "הרי עיקר טעם איסור בישראליו עכ"ל הוא משום גזירת חמנות, וזה לא

יש לדרן על גוי שבשיל בכליו אונל כשן, וכעת נתגייר והוא יהודי, אם מותר לאכול בכלים אלו או שצריך להכשירם.

בש"ת לב אריה (לרבי אריה גרוסנס, ת"כ סי' כה) כתב ור"ל: "וכא דנסתקפו אמ צריך להגעיל כליו שבשיל בהם קודם שנתגייר, ואם מותר לו לאכול התבשיל שבשיל קודם שנתגייר, לכאורה יש לצדד, כיון שכל הטעם הוא משום חמנות, והכא בנתגייר לא שייך זה... אך

שולחן מלכים - ב: ב: ש"ל, בגמ' מנח' מנח' בן יוסף (2) | 6 | עמוד מ"ב: 303 חודש ע"ג אוצר החכמה

45. ויש בהמשך דבריו: "וכאמ' אם כאנו לחוש ולאסור הכלים גם בבית ישראל, אין לנו מוצא מהשש אסור בבית"ח בשבת, וגם בישראל מוסר לחלל שבת כפרה"א מנבא בפסוקים דשי"ד בה' דין בשיל עכ"ל... ונמנה אולי שייך יותר מכשולות, שלא שייך בה' כ"כ מותר ועי' ד"ד סי' קח ס"א, וחי' מודין להמשיל דח"ל, וע"כ כשא"א באופן אחר בודאי הרי כבדעבר, ואין בה' חשש כלל לעני' הכלים וכמ"ש במ"ל בס"ד".

הש"ע בא"ח סימן ש"ח סעיף ב' כתב לגבי ביטול בשבת "אבל המבטל לחולה, אסור בשבת לברוא או לחולה שאין בו סכנה דחיישינן שמא ירבה בשבילי"¹.

וכתב על זה המ"ב ס"ק י"א "אבל במ"ש מותר מיד ולא בעיני לזה בכ"ד שיעשה"². משמע שבמזונו שבת מותר לכולם לאכול מן התבטיל, אפילו שבשבת התבטיל היה מותר רק לחולה ואסור לאחרים.³

ועיין שם במ"ב ס"ק ד': "כתב המ"א בשם הרשב"א בנס הקדירה שביטול בה בשבת אסורה לו לבטל בה מפני שהיא בלונה מדבר האסור לו ודוקא המבטל לברוא, אבל המבטל לחולה מותרת הקדירה"⁴.

היה בנידון שלפנינו בזמן שהיו גויים האוכל היה מותר לאותה משפחה ואסור לאנשים אחרים משום ביטול עכ"ל ואז שנתמיהו אין צורך להכשיר.⁵

כשרות הכלים בגו לאחר שנתגווגו

שאלה:

משפחת גוי צדק שקנו כלים חדשים לפני שהתגווגו, ומזמן קנייתם שמרו על כשרותם. האם צריכים להטביל ולהכשיר את כליהם (מדיון בלוע של גיעולי עכו"ם)?

תשובה:

מעיקר הדין נראה שאין צורך להטביל או להכשיר את הכלים, אך הרוצה להחמיר יכול להטבילם ללא ברכה.

זיון במקורות:

לגבי טבילת כלים:

עיין בש"ת גי' אליעזר חלק ח' סימנים י"ט כ', שהביא בשם ספר הדרכי תשובה י"ד סימן ק"כ ס"ק ד' שמביא בשם ספר חדרי דעה על י"ד... דנראה הגו שנתגווגו כל כליו צריכים טבילה, והנהיג בצ"ע שלא נמצא בפוסקים דין זה ולא מתעורר שום מחבר בזה ע"ש.

ועיינתי בנוף דברי ספר חדרי דעה, וראיתי שאינו כותב זאת בתורת הכרעה שכליו צריכים טבילה, אלא בדרך של צ"ע...

ולפלא על הבעל דרכי - תשובה שלא העתיק כדת, דהרי לפ"ז יש להורות על"פ דטבלם בלא ברכה... "ובעיקר דין זה, כעת שזכינו שזרח עלינו אור תורתו של החתם סופר ז"ל... א"כ כליו לא בעו טבילה כלל", ולמעשה יש לפסוק בדבניו הא"ס ז"ל, ואפילו לגבי גו שמתגווגו יש מקום רב לומר בכליו א"צ טבילה, ועל"פ גם הרוצה להתמיר יורה לטובלם בלא ברכה..."

ולגבי הכשרת כלים:

נמצא דבר זה מפורש בדברי הפוסקים, אך אפשר לדייק דין זה.

לא חיישין דמיני חשוד להחליף ע"ש. ומיהו אפ"ל דכתיב עדיף עמי דבמאי דכתיב באר"חא מזהר וזה"י זו וע' חוס' גיטין כ"ה דור"ק. ולכאורה היה אפשר לומר דמרי (כר"ס חולין) גבי ע"ה מתניתא אהדרי אי חשדי להחליף ע"ש. ואי איתא הו"ל לשטיי בפשיעות הא ר"מ דס"ל חשוד לדבר אחד חשוד לכה"ת. והא כרבנן דס"ל דמיני חשוד לדבר אחר. וע"כ דפשי' ל"י להש"ס דזה לא חשיב כאיסור אחר ומש"ה לא מצי למימר הא רבנן דעד כאן לא פליגי רבנן אלא באיסור אחר אבל לאחופי הו"ל למיחוש אפילו לרבנן וא"כ גם לפי המסקנא דוקא בע"ה מסקינן התם דל"ה לחליפין אבל בחשוד בדבר שאין הרבים מקילין בהם דואי י"ל דחשוד אף להחליף. אבל לענ"ד י"ל בפשיעות כדמסקין בבטורות לר"מ גבי כהנים דאפ"ג דסבר ר"מ חשוד לדבר א' חשוד לכה"ס. כהני דחשידי אבכור לא חשידי אכל החורה דאימור דאימורין להששא לאחוזין מי אמר ע"ש. וה"כ ע"ה במעשרות הא קי"ל דלא הוה אלא חששא בעלמא. וא"כ לא הוה מצי לשטיי דהא ר"מ דע"כ לא אמר ר"מ אלא בחשוד דואי דמוחזק אבל בע"ה דלא הוה אלא חששא מי אמר וא"ש. וא"כ אין ראייה משם להא ולע"ג:

הלכות הבשר ב"רים

סימן קב ס"א הקונה מהעבומ"ז כלי סעודה של מתכות ט' לריך להטביל כ' הטעם שלא מטומאת עבומ"ז ט' ג"ע לפי"ז דא"כ גם נר שנתגיר יהי' כליו לריים טבילה. ולא תליט זה בשום דוכתא. ואולי דמ"מ אינו כמעשה שה' ול"ע:

ס"ב לריך שיהי' הכלי רפוי בידו בשעת טבילה ואם לחלת ידיו במים אין לחוש. ובהג"ה דדוקא במי מקוה (היינו שיאחז הכלי במקוה נוסח) אבל לא בתלושין. והט"ז האריך הדיבה דהמרדכי לא כחז זה אלא כבודד כלי דהוה הפסק. אבל כאן כל שאינו אחוז בכח הרבה הוה עופה להטפוח וקי"ל דהוה חיבור ע"ש. וכבר הביא בעלמנו דהר"ש ס"ל דכבודד כלי הוה ג"כ טבילה ומיהו ג"כ. וכ"כ (בסי' קנ"ח סק"ג) גם בשם הרשב"א בחס"ב שכ' ג"כ בזה פירוש דהוה טופח להטפוח ע"ש. ומוכרח לפי פירושו בדברי המרדכי דפליג עם הר"ש והרשב"א במציאות אי איכא כבודד כלי טופח להטפוח והוא דוחק גדול. גם מש"כ לפי שראש בדברי המרדכי וגם לריך לזכור בהא דתקן האוחז ט' דקמ"ל שלא יהדק בכח כמ"כ הרשב"א כל רואה יראה שאין שום משמעות לזה בדברי המרדכי. גם עיקר ש' בדברי המרדכי דבטובד לא הוה טבילה ואפ"ה בחבורין במקומן מהני לע"ג לענ"ד דלכאורה בכ"מ שאין טבילה משמע בש"ס בכ"ד דהוה כעגוב (בבב"א גבי מ"ר. ובגיטין רפ"ג). ולגוי שאינו כדאי הי' נראה בש"י המרדכי דואי אינו חולק על כל הפוס' הג"ל דגם כבודד כלי הוה טופח להטפוח אלא דס"ל כשי' רש"י וכו' (ברפ"ג דגיטין) דטבילה ל"מ אלא בגוד אחיה שסופו לירד למים ע"ש. וכן נראה מדברי הרמב"ן ור"ן בפ"ו (פ"ה) גבי הא דרמזוק חיבור ע"ש. והרי ה"ט"ז נופי' בחו"מ (ס' קס"ב) לענין נטילת ידים האריך להחמיר כשי' זו דל"מ אפי' טופח להטפוח ע"ש. ולפי"ז דברי המרדכי מתפרש היטב. ובתחלה נקדים מה שביאר הב"י (בסי' קנ"ח דשי' הרמב"ם במתני' דהאוחז דח"ק סבר ידיו וכו' פליג דרפ"ה ידיו. והיינו דפלוגאטייהו בירפ"ה דח"ק סבר דל"מ דגוריק דלמא לא ירפה והרשב"א הק' ע"ז דכ"ד לא גזר ע"ש. ופי' להיפך דר"ס סבר דידה ל"מ לפי שאם לא ירפה ויהדק בכח לא הוה טבילה וכו' בעלמנו דמתהדק בכח זה דואי ל"מ גם לח"ק אלא דא"ל לרשות. ובדואי כ"ז דחוק דא"כ לא ידעינן באיזה אופן קרוי מרפה ובאיזה אופן פליגי ובאיזה אופן כו"ע מודי. ע"כ פי' המרדכי בזה כשי' הרשב"א דר"ס דואי פליגי אידיה ידיו אלא דה"ס דפליג דס"ל כרבנן דר"י דטבילה ל"מ ומש"ה ל"מ דיהי' ידיו דח"ק דפירושו דואי בתלושין כמ"כ בזה ה"ט"ז ועממא דח"ק דטבילה הוה חיבור כר"י ואפילו בלא גוד אחיה ור"ס ס"ל דזה ל"מ ומש"ה בעי שירפה לגמרי. והיינו דכ' המרדכי דדוקא בחבורין במקומן ממש עגון ההיא דרגלי המטה והיינו דבזה דואי מהני טבילה לכו"ע וכן משמע בכ"ד בש"ס גבי חוטי שער (ר"פ במה אשה) ובשערו

שנתקשרו דשליש אינן חולצין דהוה דואי משום דאית בהו טבילה. אבל בתלושין ל"מ והיינו דמסיק כמתני' דהאוחז. והיינו כמו שפרשנו דר"ס פליג אהדיח ידיו אף דואי הוה בזה טבילה ובני דדוקא ירפה. וה"כ לא מהני גם בטובד כלי דזה דואי לא הוה ג"כ ירפה ופסק כר"ס. דרבנן דר"י ע"כ ס"ל כוחו'. ולשיטת ר"י ורש"י והר"ן (בפ"ו הנ"ל) אפילו לר"י לא אמרינן חיבור אלא בגוד אחיה שסופו לירד אבל בל"ה ל"מ אפי' טבילה. וא"כ דואי ל"מ דיהי' ידיו אלא בחבורין כשיטת המרדכי וזה שכ' הרב בהג"ה דדוקא שנתלת ידיו במי המקוה דהיינו שיאחז הכלי בחוק המקוה והוא ממש כמש"כ העט"ז. ומש"כ פליג ה"ט"ז דאין זה דרך המשנה באמת דואי דזה אינו הך דיהי' ידיו דח"ק דזה הוה בתלושין ככל ואין פסקין כר"ס דתלושין ל"מ אלא דבחבורין בזה מהני טבילה לכו"ע כנ"ל. וכ"ז מרזח ומחייב יפה בש"י המרדכי והרב. אלא דיש חידוש שלא זכר זה הרב לקמן (ס' קנ"ח). וז"ל דסמך אמש"כ כאן דהא זה דואי דלא מקילין שם בטבילה כדה יותר מטבילה דהכא ודוק: **ט"ז** סק"ה במרדכי יש שמגריבין לברך על טבילה כלי מתכות ותמיהו דא"ל להזכיר פרטי הדמים דא"כ זכיר גם של סעודה וכו'. ולענ"ד הוה נכון דהא באמת קי"ל כר"י דהי' לפי מלכות הרבה לריך לברך על כל אחת דלריך לפרט בפרט ולא בכלל. וא"כ כיון דטבילה זו אינה כדון טבילה טומאה אלא מטה אחרת לריך לפרט דמברך על טבילה זו. ואם לא היה מוכיר ש"מ הוה פירושו בסתמא כרוב טבילות דהוה לטומאה. ומש"ה הגריבו להזכיר ש"מ שיהי' היכר לדין טבילה זו ודוק:

ס"ח אם לא לקח הראשון לטרוך סעודה אין השולל ממנו לריך להטביל. והאחרונים כ' להחמיר כדא"ה שזריך לטבול אלא שאינו מברך וגראה לרקוק מדבריהם דס"ל דהא דמסיק הרב אבל הראשון אסור להשתמש אפי' ערפי היינו נמי רק מספק דאי ל"ה למה לא יברך הרי מהני הטבילה להחיר השמש להראשון וע"כ דגם הראשון אינו דואי שזריך טבילה והכי מסתבר דואי אין סברא דמי שקנה לכלי אומנות מן העבומ"ז שיהי' אסור לו להשתמש לפעמים לטרוך סעודה. וה"כ נראה גם כשיחידה זה שלא לטרוך סעודה. אלא דחומרא בעלמא הוה זולא לברך ודוק:

ט"ט סק"כ בשם הא"ה דאם הוסיף אח"כ מעט להעבומ"ז וקנה המשטן לריך טבילה אחרת ויברך ט' וגראה הטעם דאפי"ג דמתחלה טבילה משום דמשכנתא כזבינא ל"מ לה השתא דכיון שב"ק דק מ"ס גבי משכנו של גר ביד ישראל דואי קונה יותר מהחוב וכ"כ הרא"ש בסו"פ שה"ד בהדיא (ועש"ן חו"מ סע"ב סק"ט שערך בסברא זו בש"י הר"ף מעלמו). וא"כ אם אפי' משכנתא כזבינא לא עדיף מישראל ועבומ"ז שותפין דא"ל טבילה. ואפילו טבול ל"מ. וכשקנה ישראל אח"כ גם את חלק העבומ"ז שפוט לריך להטביל בבב"א וע"כ מש"כ בסמך. אבל לענ"ד נראה ד"ל דהא דהגריבו טבילה במשכנתא היינו דדוקא באיני שוה יותר מחובו אבל כשהוא שוה יותר באמת לא הי' לריך טבילה כלל כדן שותפין. ולא משמע כן דברי הא"ה. ואף שיש לדחוק דהא דטבול מהחלה היינו לפי שחשב שלא יתן להעבומ"ז יותר ואינו שותף עוד בדבר מ"מ הוה דוחק וגם סתומה הש"ס והפוס' לא משמע כן ול"ע:

ס"י בהגה ואם מקלח כסף שנעשה ממנו הכלי של העבומ"ז לריך טבילה כ' הש"ך דמשמע דהיינו בבב"א והט"ז הקשה דהא בשביל מעמיד פסק לטיל דואי מברך ועוד דהכא גרע דטבול ברוב וכ"ז אינו לענ"ד דהתם לענין נוף הכלי דואי בר טבילה שפיר י"ל דבשביל המעמיד אין לחייב עליו טבילה אבל הכא כל שיש להעבומ"ז חלק בכלי ואח"כ קנה הישראל הוה ככל קונה כלי מן העבומ"ז. ובדואי דלא שייך כאן ביטול ברוב דמונח לא בטל כדאיתא בשליה בינה הרי שנתערב קב שלו בעשרה קבין של חיבורו כו' וע"כ מש"כ בחיבורו על חו"מ סרכ"ס. אלא דבעיקר הדין בזה ישראל ועבומ"ז שותפין בכלי וקנה אח"כ הישראל את כולו דכ' הש"ך בפ"י שחייב בטבילה. וכן משמעות הפו'. לענ"ד אינו ברור דא"ל דגם זה אינו כמעשה שהי' דהתם הי' בתחלה טול של העבומ"ז לבד. אבל בזהו שותפין מתחלה ל"ע:

10

שאלות ותשובות סי קס"ז היא מהרי"א הלוי ז"ל

כתובות דף מ"ט וכדר אלמנה וגרושה וגו' יקום עליה מה תלמוד לומר והלא מולאת מכלל אב ומולאת מכלל כפל אלף הרי שמסר האב לשלומי הבעל או שמסרו וכו' אלף לומר לך כיון שילאחה מרשות האב שוב אינו יכול להסר. הרי דמוקי בגמ' קרא דנדר אלמנה שנתאלמנה אחר שמסר האב לשלומי הבעל אף דבכה"ג כתובתה וכן האחר מאתים דלא קיימ"ל כ"ל בכתובות דף מ"ח ע"ב דלא זר מסירה כתובתה מן האחר מנה א"כ מבוואר להדיא שהכתוב קראה אלמנה אע"פ שכתובתה מאתים וע"כ משום אידי דהא קרי לה אלמנה וכו' וכיון דחזין שהכתוב קראה אלמנה אף דכתובתה מאתים שפיר פריך בש"ס יבמות פשיטא. אמנם גם בלא"ה הדבר פשוט שבהרבה מקומות מלינו בכתוב אלמנה וקאי בין מן הארוסין בין מן הנשואין כמו כל אלמנה ויתום לא מעטין לא תחבול בגד אלמנה. ליתום ולא אלמנה יחי' וכהנה רבות שהיתה כוונת התורה הקדושה להזהיר עליה ביותר בשביל שהיא נלמדה מבני עוור וסומך. ופשיטא שאין שום חילוק בזה בין אם נתאלמנה מה"א או מהנשואין. והא דמשני בש"ס יבמות שם סד"א גילף אלמנה אלמנה מתמר מה להלן מהנשואין וכו' אף שמינינו ג"כ בקרא אלמנה מה"א מ"מ ה"י ס"ד דגילף מתמר דהוא מן הנשואין דוקא ולזה קאמר דילפינן מגרושה בהיקשא דבין מן הנשואין בין מן הארוסין. וזוה מיושב קושית החוס' שם דהא גז"ש עדיפא מהקישא. ולפמ"ש א"ש דכאן יש שני גז"ש חדא דגילף מתמר דהוי מן הנשואין. ועוד שכל התורה נקראת אלמנה מן הארוסין ולא היינו יודעין מאיזה מהם נלמוד ולזה שפיר ילפינן בהיקשא דהך גז"ש היא עיקרית דגם מה"א נקראת אלמנה. וכעין זה כתבו החוס' בפסחים דף כ"ד ע"ב ד"ה אמרת דהיכא דאיכא שני גז"ש מועיל הקו' לגזוי' איזה גז"ש נלמוד ודוק:

עוד הקשה מעכת"ה בזה דאמרין בסוטה דף י"ד דאמר לה יהודה לתמר שמא נכרית את ח"ל גיורת אני שמא אשת איש את ח"ל פנויה אני שמא קבל בך אבוב קדושין ח"ל יחומה אני. והקשה ע"ז מע"כ מאחר שכבר אמרה לו שהיא גיורת ח"ל איך יוכל אביה לקבל עבודה קדושין הא אין אב לגר דגר שנתגייר כקטן שנוגד דמי. הנה בפשיטות י"ל דאיפשר שאבי' קבל קדושין קודם שנתגיירה דלזו היתה עדיין ברשות האב לקדשה. ואי משום דכיון שנתגיירה ח"ל והיא כקטן שנוגד ח"כ פקעי קדושי'. מ"מ הא קיימ"ל שאם הגדילו יכולין למחות והיא נכרית למפרע כמבואר בכתובות דף י"א וברש"י שם. א"כ חשש עדיין יהודה דלמא מחתה ח"כ והיא נכרית גמורה ולא הויא כקטן שנוגד וחזר רשות האב וקדושו למסרע:

ובזה מיושב היעב קושית מהרש"א שם על מ"ש רש"י שם דהך אגדה פליגא על מ"ד בתו של שם היתה דשם מת בשנת ל' ליעקב ויעקב כבר חי באלותה מעשה יותר מן מאה ועשר שנים וכחב המהרש"א שלא הולך לכן ע"ש ולפי מ"ש הדבר מוכרח דאם היתה בתו של שם ח"כ היתה אז גדולה בשנים כפי החשבון שכתב רש"י ז"ל והרי חמרי' כיון שהגדילה שעה אחת ולא מחתה שוב אינה יכולה למחות וכיון שא"י למחות עוד והיא גיורת גמורה וכקטן שנוגד דמי והיאך יכול אבי' לקבל קדושין ח"ל ע"כ שעדיין קטנה היתה בשעת מעשה וחו' יכולה למחות ח"כ ותפקר גירותה ומש"ה חשש יהודה לקדושי' אבי' ח"כ ע"כ מוכח בלא היתה בתו של שם ודוק היעב: דברי ידירו:

סי סיא

כ"ה יום ג' כ"ד טבת תרל"ד לפ"ק לכוז.

שלום וברכה וכל טוב לכבוד ידידי הרב המופלג
החריף המפורסם ערוגת הנשם כש"ת מו' שמואל
נ"י דיין מליין בעיר שא"י י"א:
מכתב

הכריע הפלתי כפי' פ"ו שכבוע בכלי לא שייך איסורא דלא תנשל. וכיון דלא שייך בהלים שמקודם מ"ת איסורא דטב"ע משום כב"ח גם משום שאר איסורין איך לאסור כיון דטב"ע בשאר איסורין הוא רק משום לתא דבב"ח וכמ"ש:

ודולא

דמסתפינא הייתי אומר דבר חדש. כי הנה החוס' הקשו על שיטת רש"י דלינת לילה פוגמת דא"כ אמאי הריכה תורה שצירה או מריקה ושטיפה בכלי מקדש דהא בשעה שפגמה נותר נפנס. וחירן הר"ן בסוף פ"ז דהטעם הבלוע בקדרה שאינה בת יומא אינו פגום בדופני הקדרה אלא שאינו משבית תערובות וכיון שבדופני הקדרה הטעם מושגח ועדיין שם נותר עליו לותה התורה לבערו מן העולם וביעור הכותר הוא ע"י שצירה בכ"ח או הגעלה בכלי מתכות עש"ה בר"ן. ולפ"ז יש מקום לומר כיון דבמן לותה תורה איש אל יותר ממנו עד בוקר והיכא דנבלע מן המן ע"י ביטול בדופני הכלי צדדאי הכלי לריך הגעלה ולא משום פליטת איסור בלבד שיפלוט היום בביטול מה שבלע התמול אחר שאסר משום נותר אלף בלא"ה לריך הגעלה כדי לבערו מן העולם שהוא ע"י הגעלה כמ"ש הר"ן ומאחר שבמ"ת לא היו אוכלים כי אם המן לא הורקה תורה להחיר להגעיל הכלים משום פליטת איסורין דבלא"ה היו כל כליהם לריכין הגעלה בכל יום כדי לבער הכליעה הנוחרת מן המן דאחמול. ורק בכלי מדין ששבו כלים מהנכרים ולא היו בלועים ממין רק משאר דברים בזה חדשה תורה הלכה דהכלים לריכין הגעלה משום פליטת האיסור. ועדיין יש לפקפק בזה ול"ע:

ומה

שרמו הר"ג להקשות על הראב"ד דעבילת כלי נכרים הוא מן התורה לא הכנתי רמזותיו. ואם היתה כוונתו לשאלו ואמאי לא הריכה תורה טבילה לכל הכלים בשעת מ"ת. האמת אגיד ולא אבוש כי איני זוכר בנר שנתגייר אם נאמר בעוש"ע שהיו כליו לריכין טבילה. ואף אם יהי' כדבריו מ"מ כאן לא שייך לומר שיכנסו הכלים מטומאתן של עכו"ם לקדושתו של ישראל. דישראל קודם מ"ת לא היו עומדים מ"ו וכבר נלעוו קלת מזות במרה ושיית הים מחלה להם על כל עוונותיהם כמבואר במדרש. דברי ידירו:

סי סי

כ"ה יום ב' ט"ז טבת תר"ל לפ"ק לכוז:

שפעת שלום וברכה וכל טוב לכבוד ידידי נפשי
הרב המאור"ג החריף ונקר המפורסם לתהלה
מאוד נעלה. החכם השלם כש"ת מוה'
שמעון פעריי נ"י אבד"ק פודהייץ יע"א:

יברת מכתבו צירוף סך שלשה ריביש מטות ארץ הקדושה הגיעני. וכאשר אשיג הקבלה משם אשלחנה אליו כחפזו. ומאי דקשיא לי' למר בזה דאמרין בש"ס יבמות דף כ"ט כהן גדול לא ישא אלמנה בין מן הארוסין ובין מן הנשואין ופריך הגמ' פשיטא ופי' רש"י סתם אלמנה בין מארוסין בין מהנשואין משמע. וע"ז הקשה מעכ"ת מגמ' כתובות דף י"ד אר"ח בנדחתה אלמנה על שם מנה אלמנה מן הארוסין מאי איכא למימר אידי דהא קרי לה אלמנה הא נמי קרי לה אלמנה אלמנה דכתיבא בלוריתתא מאל' דעתידי רבנן דמתקני לה מנה. א"כ הרי חזין דעיקר שם אלמנה הונח דוקא על מן הנשואין שכתובתה מנה ולא על מן הארוסין שכתובתה מאתים והכא מקשי בגמ' פשיטא להיפך שסתם אלמנה הוא גם מן הארוסין:

הנה

לענ"ד נראה פשוט דלפי מאי דמסיק בש"ס כתובות שם אידי דהא קרי לה אלמנה הא נמי קרי לה אלמנה ס"ל להמקשן ביבמות שסתם אלמנה הוא גם מן הארוסין. ונראה לי להביא ראיה לזה מהך דאמרין בש"ס

בפני מעב"ת שלא יחלל שבת חי כליו לריכין עזילה כדון כלים הנלקחים מן העכו"ם המבואר ביו"ד סימן ק"כ כיון דעד עתה היה כמו מומר שדינו כעכו"ם עכ"ל.

לדעתי אין לריך עזילה (רק שיוכל להיות שמתחילה כשקנה אותם מחדש מעכו"ם ג"כ לא עזל אותם ואם יש לחוש לזה נראה וודאי דיש לו לעוצלם עתה דאף שבשעתם בהם כמה זמנים בלא עזילה מ"מ החיוב עזילה שהיה עליהם מתחילה אחתי לא פקע וכל דבריו אינם אלא באם מתחילה נעבדו ורק בשביל שהיה בינו לבניו של האיש המחלל שבת) ומשום דהרי מלינו שהקילו בזה בסוף מסכת עבודה זרה בכמה עניינים בחוספת וברא"ש שם דכיון דכל עיקר עזילה כלים ילפינן מקלי מדון לכן צ"ע דומיא דמעשה שהיה גבי מדון וכלים שאולים אי"ל עזילה וכן נתן לאומן עכו"ם לתקן אפילו למ"ד אומן קונה בשבת כלי מכל מקום אין לריכין עזילה משום דאינו כמעשה שהיה במדון אי"ל חף אלו נאמר דכלים של מחלל שבת שצ"ע אינם דומיא דמעשה שהיה ואי"ל עזילה.

ואעורר עוד דאני מספק אפילו בעכו"ם שנחגייר אם לריך לעבול הכלים משום דלכאורה לא נמלא דין זה בפוסקים ויש לומר כיון דעזילה כלים לאו מטעם בליעת איסור הוא אלא חידוש הוא שחידשה תורה כמבואר בש"ס סוף ע"ז וביו"ד סימן ק"כ דילפינן ממדון וצ"ע דומיא דמעשה שהיה אי"ל אפשר לדווקא באם הכלים ילאו מרשות זה לרשות אחר דהיינו מרשות נכרי לרשות ישראל רק בכחאי גוונא הלריך הכתוב עזילה אבל בעכו"ם שנחגייר דהכלים נשאריו ברשות הראשון אלא דהבעלים הם שנשחנו שמתחילה היה עכו"ם ועתה נעשה ישראל אפשר דכחכאי גוונא לא הלריך הכתוב עזילה ולמעשה היה נראה ככח"ג להעביל הכלים בלא צרכה.

ולפי זה אפשר עוד לחקור דהב"ד בעכו"ם שמת וירשו בנו גר אפשר דכחכאי גוונא יש לעבול רק בלא צרכה חף דכאן כבר הכלים נכנסים לרשות אחר מכל מקום לכמה דברים יורש לא מיהשז כרשות אחר יעויין בחו"מ בסומן ש"ג בסוף הסומן דקו"ל רשות יורש לאו כרשות לוקח דמיל ולי"ע.

קיצור הדבר אין לדמותו למומר כעכו"ם לגמרי שהרי חזינן שקדושיו קדושין וגעו גע וגם הוא עושה שליח להולכה הגט ח"ע"ג דעכו"ם לאו בר שליחות הוא ועיין באה"ע"ז סי' מ"ד וסומן קכ"ט ובבית מאיר שם ובסי' ק"מ מכל זה מבואר דאין אנו תופסין אותו לגמרי כעכו"ם אפילו באם ילא מתחילה לגמרי מן הדת קל וחומר בלא ילא מן הדת לגמרי רק שמתחיל שבת וקו"ח באם גם מתחילה לא חילל שבת לעשותו כיום חול רק במלאכה מיוחדת דאז כבר כתבתי מעב"ת דהוי כעין שוגג כגון שכתב בשבת וסובר שאם לא יכתוב יפסיד פרנסתו דהוי כעין שוגג כיון דבשאר עניני שבת הוא שומר שבת, והנה הגם שהי' מן הנכון להחמיר בזה למען ידעו הדורות חומר הענין של מחלל שבת מ"מ לדעתי אפשר שייך בזה קצת תקנת השנים שלא להחמיר עליהם. וברשות ביד מעב"ת לעשות ולהורות בזה כפי הבנתו.

ובהני בזה ידידו דו"ש וש"ת בלוג"ח ששעון גרינפילד

סימן מט.

במסכת עבודה זרה דף ע"א: הלוקח גרועאות מן העובדי כוכבים ומלא בהן עכו"ם אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר אם משנתן מעות משך יוליך לים המלח, בספר מחנה אפרים בהגהת הרי"ף הקשה ולי"ע בלוקח גרועאות וכו' עד שלא נתן מעות יחזיר ואמאי ובה רובא בקיומו שלא יאבדו עד שיחזירם לעובד כוכבים וכן כתבו הפוסקים בלוקח מקח וממלא בו מום דחייב הלוקח באחריותו עד שיחזיר עכ"ל.

ולפענ"ד דמשום האיסור של רובא בקיומו אינו מחויב לשלם מעות שלו מכיסו, ואפילו אם נתחילה אסור לקבל אחריות על עבודה זרה של עכו"ם מ"מ הוא מחויב רק לעטל האחריות שלו אבל לא לשלם בעדה. ועוד יש לומר דכאן האחריות גופי הוא בטעות כיון דאסור לקבל אחריות אכן סהדי דלא ניהא ליה שיעשה איסור וממילא אינו דומה למקום אחר שנמלא מום במקח וממילא פטור גם מאחריות.

סימן נ.

בעוה"י יום ב' יחי תע"ב לפ"ק סעמיהאלי יע"א שוכ"ט לכבוד אהובי ידידי הרבני המופלג הגביר כש"ת מו"ה ישראל זינדל פג"ל לאנדא ב"י

מכתבו קבלתי והנה מעב"ת פקפק על היתר שכחתי לו [והוא נדפס בח"א חו"ד סימן ל"ו] להפקיע איסור רבית ע"י מכירה מזנים זכרים יורשי דאורייתא יען כי השני זנים זכרים הם עדיין פחותים מזני עשרים כמו שכל במכתבו שאלה מהבנים הוא בן י"ט שנה והשני הוא בן ע"ז ומבואר בח"מ סי' ר"ל"ה סעיף ע"י שבקרקעות שירשו אין מכירת היורשים מכירה עד שיהיו בני עשרים עכ"ל.

והנה האמת שבעת כותבי לו מכתבי צעטם ראשונה נפל דעתו פקפק זה כי ידעתי מהלכה זו אבל סמכתי עלמי על מה שמבואר בש"ע שם סעיף י"ד דאם מכרו כשהיו פחותים מזני כי ואח"כ כשנעשו בני כי לא מיחו שוב אינם יכולים למחות ומה שפיעתי דעב"ת מכירתם מכירה הוא רק דאח"כ יכולים לחזור בהם וכיון שבבתי שליפי הענין אשר הוא בנידון של מעב"ת גם היורשים מסכימים לשלם למעב"ת את העיסקה ורז"ס שיהיו בדרך היתר עפ"י דתו"כ"ק אי"ל בודאי לא יחזירו בהם כשהיו בני עשרים. והנה עכשיו שערר אותי מעב"ת עיינתי בש"ע בפנים ומלאתי פתחי תשובה שם בסק"ע הציא באמת בן צ"ס המצ"ע שכל כמה שלא הדרו המכירה שלהם מכירה גמורה הוא עיי"ש ואי"ל דאזי דמוטיל לענין להפקיע איסור רבית שהרי מבואר ביו"ד סי' קס"ג צט"ז ובש"ך צ"ס רש"י ותוס' צ"י איזבו נשך דקנין כסף לגבי מטלטלין חף דמטלטלין אינם נקיים אלא במשיכה מ"מ כיון דקונה עכ"פ לענין מי שפרע מוטיל להפקיע איסור רבית הרי דלענין איסור רבית די בקנין קלוש וגדולה מזו מבואר שם בשערי דיעבד בסוף ספר שערי משפט ובחוו"ד שם צ"ס הראצ"ד והחוו"ע דאפילו במלוא דגם קנין כסף ליכא להחולקים על הרמב"ם וס"ל דמלוא אינו קונה חף לענין מי שפרע במטלטלין מ"מ לענין איסור רבית מועלת דליכא איסור דעשו את שאינו זוכה כזוכה ובשערי דעבד כתב העטם משום דעכ"פ איכא מחוסר אמנה ועוד כתב בן החו"ד צ"ס קס"ט סק"ל"ה ובסי' קע"ג בכמה דוכתי דלענין להפקיע איסור רבית מוטיל חף להקנות דבר שלא בא לעולם ואי"ל מכ"ש בנידון דידן דמב"ת יכול למכור חף שהוא פחות מנן כי וכל עיקר שאינו יכול למכור עד שהוא בן כי הוא רק תקנת חכמים משום דמקרב דעתיה לגבי אזוי עכ"פ מוטיל מכירתן להפקיע איסור רבית.

אמנם עיינתי עכשיו דיש להשיב על זה דעד כאן לא מלינו דלענין שלא יהיה איסור רבית סגי אפילו קנין שאינו גמור אלא באם החסרון הוא מלך מעשה הקנין בזה שפיר אמרינן דכיון דמי"מ אפילו בלא מעשה קנין ג"כ ראוי לו לאדם לקיים דיבורו והחזיר בו אין רוח חכמים נוחה הימנו ואפילו בדבר שלא בא לעולם מבואר צ"י איזבו נשך דף ס"ו: גבי אי שמיטת ואכיל לא משקינן מיניה דמתוך צ"ס"ה התם זכרתי הכא הלוואה ופי' בחוס' צ"ס ר"ח דכיון דמכירה הוא חף דהוי דבשלצ"ל מ"מ ניהא ליה דלוקי בדימוותיה עיי"ש הרי דבסתמא אפילו אם הכותרים מוכרים זה לזה דשלצ"ל מ"מ מקיימים מקחם כדי שישארו באמונתם ולכן שפיר י"ל דלא הוי רבית דאנו אומרים דבשביל שיש חשש שיאמרו שהוא רבית אינו מחויב לעטל באמונתו ולעטל המקח ויהיה מחוסרי אמנה והכל יודעים דמה שהוא

יבמות מז: ד"ה נתרפא שפירש שחיוב הטבילה בגר הוא לצאת מטומאת גוים וליכנס ברשות ישראל כלוקח כלים חדשים ע"ש.

ומעכשיו כיון שנתבאר שטבילת גופו בגר שנתגייר הוא משום שנכנס לרשות ישראל וחיובו כדין טבילת כלים א"כ שנכנס במילה מעכו"ם לישראל, כ"ש כליו ממש שחייבין בטבילה שיצאו מעכו"ם לרשות ישראל.

ומיהו צודק הפוסק להטבילם בלי ברכה כיון שלא מצינו הדין מפורש ראוי להטביל בלי ברכה.

הן אמת שמצאתי בספר "טבילת כלים" מביא גדולי הפוסקים דס"ל דגר שנתגייר כליו לא צריכים טבילה, דכן כתב ב"שם שמואל" בשם אביו הגאון בעל "אבני נזר" זצ"ל שפוטר, וכן בשו"ת נזר הקודש (יו"ד י"ז) ובשו"ת מהרי"א הלוי (ק"ט) ובספר יד הלוי מהרב במברגר זצ"ל כולם פוטרים, ובעניי לא הבנתי לזה סיבה, והלוא נתחייבו גם בלי קנייה אלא בכיבוש מלחמה כיון שיצאו מרשות עכו"ם לרשות ישראל, וגם כה"ג יצאו מרשות עכו"ם לישראל, ומגלן שצריך שנוי רשות מגברא לגברא.

ועובדא בא לידי בכחורה שנתגיירה כשהיתה עדיין בבית אביה ונטיתי לחייבה לטבול הכלים בברכה, דנראה שיש בזה גם שנוי רשות, שעכו"ם זוכה בכניו ובנותיו כעבדים וכמבואר ברמב"ם (רפ"ט דעבדים) והיתה ברשות אביה זוכה בשלה, ועכשיו כשנתגיירה יצאו הכלים לרשותה, אבל שוב שמעתי שמעת שרצתה להתגייר פירשה כבר לרשות עצמה, ואינה סמוכה על שולחנו, והוריתי לה להטביל עליה בלי ברכה.

ובמק"א העליתי ע"פ הרשב"א ביבמות (עב). שאם מל ולא טבל כבר אינו עכו"ם, וחקרתי אם טבל כליו קודם טבילה אבל לאחר מילה, אם סיבת הטבילה להוציא טומאת עכו"ם, מועיל עכשיו דתו לא חל בו טומאת עכו"ם, או דילמא דאין הטבילה מועילה אלא כשנכנס לרשות ישראל, שהטבילה מוציאה ומכניסה לרשות ישראל ולא שייך כשלא טבל שאינו גר עדיין וצ"ב, ולמעשה אין להחיר לגר לטבול כליו אלא לאחר שמל וטבל, וכמ"ש.

צריך הגעלה אבל ייחדו לצונן לכו"ע מועילה טבילה בלי הגעלה אפילו ירצה אח"כ להשתמש בו גם לחמין ויצטרך להגעילו, ובפתחי תשובה מביא חולקין בזה, ולדרכינו יש לפרש פלוגתתם דתלוי אם הטעם כפשוטו שזהו כטובל ושרץ בידו א"כ גם לשימוש צונן יש לומר שאין טבילה מועילה דאין טבילה לחצאין ואי אפשר להביאו לקדושה כל זמן דשרץ בתוכו, אבל לפי מה שביארנו דהביאור בטובל ושרץ בידו היינו שאינו כלי סעודה ואינו מכשירו בשעת טבילה לסעודה וא"כ כאן שייחדו לצונן זהו תשמישו וראוי לטבילה שמכשירו בכך לתשמישו.

ועיין בפמ"ג במשב"ז ס"ס תנ"א חידוש לענין כלי חמץ אם מועיל טבילה לפני הגעלה, ומפרש דהוה כטובל ושרץ בידו, ולדברינו הדבר תלוי בפלוגתא כהנ"ל.

סימן תמט

שאלה: גר המתגייר האם צריך להטביל כליו שהיו ברשותו קודם שנתגייר.

האחרונים נסתפקו בזה, ונראה להביא ראייה דמצינו גרר טבילת כלים כזו שלא באה ע"י מכירת גוי לישראל אלא באופן שרשות הגוי נהפכה להיות רשות ישראל דהנה גבי גר שנתגייר שחייב בטבילה מצינו שהוא כעין טבילת כלים וא"כ כ"ש כליו שמתחייבים בטבילה דהנה ביבמות (מו:): איתא "הרי שבא (גר) ואמר מלתי ולא טבלתי מטבילין אותו ומה בכך דברי ר' יהודה, ר' יוסי אומר אין מטבילין, לפיכך מטבילין גר בשבת דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אין מטבילין", ומפרש בגמרא דלר' יהודה במילה לחוד סגי ליכנס ליהדות ולכן מטבילין גר בשבת דלא הוי מתקן כיון דבמילה לחוד מועיל, ופירש הרשב"א דלכו"ע לכתחלה בעינן מילה וטבילה והמתלוקת מה הוי לעיכובא, דהרי לכאורה תיקשי לר"י דאין הטבילה לעיכובא והיינו דהוא כבר כישראל גמור א"כ מה שייך הטבילה, רק נראה שגם למ"ד שהוא גר במילה לחוד צריך טבילה כמו כלים חדשים, רק כיון שע"י המילה הוא בלאו הכי גר, לכן מותר לטבול גם בשבת שלא נקרא מתקן ומיהו רק טבילת כלים לא הותר בשבת משום מתקן לפי שלא הותר להשתמש בהם רק אחר טבילה. שו"מ שיסוד סברא זו מפורש ברשב"א

סימן צב

בחייב טבילת כלים

א.

כתיב כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטבר אך
 צמי נדה יתחטא וכל אשר לא יבא באש תעבירו
 צמים — וגי דרכים לפנינו בפירוש הפסוק — דכל
 אשר יבא באש היינו הכשר ע"י ליבון או הגעלה צמים
 רוחצין וכל אשר לא יבא באש תעבירו צמים היינו
 טבילה במקוה מי סאה והוא דעת רש"י צפי החורה
 ובעניותי הוא ג"כ דעתו צשיטת הש"ס ע"ז ע"ה ע"ז
 כאשר נבאר א"ה, הדרך השני הוא דעת הרמב"ן
 והרבה מן הראשונים דכל אשר יבא באש כניל כולל
 ליבון והגעלה, וכל אשר לא יבא באש תעבירו צמים
 היינו הדחה ושפשוף מהדבוק צעין על הכלי, אבל
 טבילה צמי סאה או דהוא מה"ת וילפינן לה מאך צמי
 נדה יתחטא מים שכנדה טובלת והוא דרשה גמורה,
 או שהפסוק כמשמעו להזאת מי חטאה וכחרגום
 אונקלס, ודרשה צש"ס ע"ז אכמכחא בעלמא דטבילת
 כלים רק דרצנן, הדרך השלישי הוא דעת הסמ"ג לאוין
 קמ"ה דכל דבר אשר יבא באש היינו ליבון באש, וכל
 אשר לא יבא באש תעבירו צמים היינו הגעלה צמים
 רוחצין ועיין צח"ס צחשויות יו"ד סי' קי"ד — וכן
 פי הגאון בעל הפלא"ה צס' פנים יפות.

והנה הרמב"ן הקשה לרש"י דטבילה צמים ילפינן מאך
 צמי נדה יתחטא ומוטבור יתרה, ומהר"ה
 מזרחי כ' דגם לרש"י אין צמים מקרא מיוחד לדין
 טבילה אלא מדכי העבירו צמים צפחה המ"ס משמע
 מים הזוכים במקרא דהיינו אך צמי נדה יתחטא דזה
 המקרא האמיתי לדין טבילה, ובעניותי י"ל דלרש"י
 איכא צי דינים צדיני טבילה האחד פשוט שהוא מה"ת
 לכל דהיינו כל אשר לא יבא באש אש ממש וחמי האש
 שאלו צריכים ליבון והגעלה אלא דמכ"מ נשתמש צו לזון
 תעבירו צמים, צמים צפחה היינו מים הידועים ואזיל
 רש"י צזה לטעמא שכי צחגיגה י"א ע"ה לענין מקוה
 דמים צפחה משמע מים המיוחדין לאפקי שאובין
 יע"ש, ומטבילה הזאת שהיא הכשר של כלי הגויס
 דנשתמש צזון הוא דאיירי משנתיו לפרש"י צמשנה אה
 שדרכו להטביל יטביל, אבל מטבילה שהיא עברה נוספה
 חוץ ליבון והגעלה וכן צכלים חדשים לא איירי משנתיו
 — וזה מה שנתוסף צברייתא צגמי ונדרש מקרא אחר
 דאך צמי נדה יתחטא ומהטבור הוסיף לך עברה
 אחרת, ושוב ראיתי קעין דבריני צהעמק שאלה צמדבר
 קל"ז — י"צ ולענ"ד דכן הוא פשטות הירושלמי
 צשמעתין — חני רצי הושע"י צריך להטביל כהדא ר'
 חמי סלק עם ר' יודן נשייא לחמחא דגדר וכו' שאלון
 לרי ירמ"י אמר צריך להטביל לפי שילאו מטומאת הגוי
 ונכנסו לקדושת ישראל וכו' ר' הושע"י צזין כלים

ומטבילין — הנה שיטת הירושלמי מוכח להדיא דכל דין
 עבילה צזצין מן הגוי הוא חידוש של האמוראים דרי
 ירמ"י חידש להם שצריך להטביל צשציל שילא מטומאת
 עכו"ס וכו', ורי הושע"י עשה מעשה דזצין מעכו"ס
 וטבל — והלא משנתיו הוא אה שדרכו להטביל יטביל
 דלפרש"י טבילה ממש, וע"כ דמשנתיו צישנים שגשתמש
 צהם לזון דאלו נפקי מפשטא דקרא דתעבירו צמים —
 והירושלמי חידוש גם הנגעלין והמלוכנים והחדשים
 משום שילא מטומאת גויס וכו' — ומשמע דלהירושלמי
 ודאי אלו לאו דאורייתא דהא לא מייתי קרא כלל אלא
 מצברא דילא מטומאת גוי, וצגמרה דילן מייתי ע"ז
 קרא דאך צמי נדה וגוי, ולפי דרך זה נראה לענ"ד דגם
 אה נימא דטבילת כלים לאו דאורייתא היינו צאלו
 שהטבילה היא הוספה עברה, או צחדשים אבל מקרא
 דתעבירו צמים לרש"י ודאי דאורייתא שזה עיקר
 עברתן.

ב.

והנה צהא דילפינן מאך צמי נדה יתחטא דצעין מי
 סאה — וכי החוס' והראשונים דטבילת כלים
 מטומאת בעלמא סגי צרכיעיה או צשיעור שהכלי
 מחכסה צו, מ"מ גזה"כ הכי דצעין מי סאה ובעניותי
 י"ל קצת צזה — למש"כ צחשויות הריצ"ש סי' רל"ד
 דמים שכל גופו עולה צהם ר"ל צטל צהם מלשון חעלה
 צאחד ומאה, דצמקוה צעינן תרתי כסוי כל הגוף,
 ומלצד זה ציטול הגוף למים, וזה צשיעור מי סאה,
 וטעמא דמנהא נלענ"ד דצכל עומאת איכא תרתי חדא
 עלם הטומאת שנטמא צו, ושנית הפגס והרושם שנמשך
 מחמת הטומאת להאדם, וכל זמן שלא נטבר מטומאתו
 ופגמו עדין צטומאתו, וזה ענין ציטול שכי הריצ"ש.
אלא דצכלים לא הקפידה חורה רק על העצרת
 עומאת לכן די צכסוי ע"י מים לצד ולה צעינן
 מי סאה, אבל צאדם צעינן העצרת הטומאה, וצטול
 הפגס לזה צעינן מי סאה, וי"ל דזה צעלמו מחלוקת
 הראשונים ציו"ד ריש סי' ר"א אה צעינן מי סאה
 לאדם צמים חיים, דו"ל כניל דהמאריכים מי סאה ס"ל
 דלא יתכן צטול פגס הטומאת אלא צשיעור זה לא
 פחות ע"כ גם מים חיים לא אהני צפחות, והשתא הכא
 לענין טבילה כלים דהטבילה אינה לעבר נגגיעת
 עומאת אלא ע"י הליאת מטומאת גויס צכללה והכנס
 צקדושת ישראל, לזה צריך צטול הטומאה וצטול
 הטומאה רק צמי סאה.

ודע דנסתפקתי לענין גר שנחגייר אה צריך טבילה
 לכליו מעיקר הדין דהא אין לך יולא מטומאת
 גוי ונכנס לקדושת ישראל גדול מה, או דלמא כיון
 דאינו דומיא דמעשה שהי שאין כאן לקיחה לא צריך.
ובעניותי פשוט דצריך דדומיא מעשה שהי אינו על
 עלם הלקיחה שצריך קנין דאין הקנין
 הגורם, אלא הגורם הוא דמעיקרא הי' לגמרי צרשות

גוי — ועשיו נכנס לגמרי לקדושת ישראל וזה לא משכחת בעמלא אלא בלקיחה ולא בשאלה, אבל צג שנתגייר שפיר משכחת לה גם בלי קנין כלל ונריכוס בעילה מן הדון. ע"פ ח"ו סי' רמ"ב-ב

ג.

בהא דפליגי הראשונים אם הגטלה קודם עבילה מעכב או לא דייא דמעכב משום טובל ושרץ בידו עיין בראשונים כאן וביר"ד סי' קכ"א — וראיתי ברעבי"א יבמות מ"ז ע"ב צ"ח דהקשה דלמה משהו אחרי המילה במילה גר עד שיכול לטבול יטבילוהו תחלה ומיד יכולים למולו והוא ישראל, ותי ח"ל וי"ל כשהוא ערל אין עבילה מעלת דה"ל כטובל ושרץ בידו דאפי' דיפנד מעכב, ותדע דהלקח כלים מן הגוים שאריכוס להטביל ולהגטיל הגעלה קודמת, ואפי' דהתם דיעבד אם הקדים עבילה יא' שאני הכא דעוממת ערלה עוממת גמורה ע"כ — דברי הרעבי"א קלורין לעינים להבין כי גישולי נכרים הם עיכוב לטבילה, בהסרת ערלה לטבילה גר, ולא זו אלא דהרעבי"א הביא מקלים לטבילה גר, והיינו שהאריך לראי' דמ"ל זה דערלה שאינה מעממת מה"ת, נקרא שרץ לענין טבילה, לזה אייתי ראי' מגשולי נכרים, והיינו דאלו דנין על המכונן של הטבילה, דעבדילת גר ועבילה כלים בשניהם הטבילה כניסה לקדושת ישראל, לזה הערלה מעכב בגרות דאין הערלה נקרא אלא על שמש כמבואר סופ"ג דנדרים, והגעל עבדילת כלים כו"ב, אלא דעבדילת כלים אין הצלעה מניעת הקדושה כ"כ כמו הסרת ערלה בגרות לכן התם מעכב דיעבד והכא רק לכתחלה.

סימן צג

בענין נתערבו כלים המחויבים בטבילת כלי עם כלים שאינם חייבים האין יעשה לענין טבילתן וברכתן

ראה ראיתי שנשאל בזה הגאון תורת שי מהדו"ת סי' ק"ד והיות כי יש מדבריו אינם מובנים לי לדינא אכתוב דעתי העני' — הנה לענין תערובת מיעוט כלי גוים המחויבים ברוב כלים של ישראל הפטורים כי דחייב לטבול, וחילוי דילי דהא לענין טבול כלי איסור בכלי היתר קו"ל ביר"ד סי' ק"ב דבעל ולא הוי דשיל"מ, וטעמא דאריך להוציא הולאות על הכשח וא"כ בטבילה דא"ל להוציא הולאות הוי דשיל"מ, ועיין ע"ז ל"ז כי אחי לקמי' דר' ינאי א"ל מיה בשוקפתא דהרבה זילו טבולו, וה"כ בדידן, ואמנם משי"כ בסי' ה"ל דגם לאידך שיטה שם דבלא"ה לא שייך דשיל"מ בטבול

כלים של איסור כיון דאין היתר בא ממילה, וגדלים שאני דמורה לחשול עליהם, ובי' התעוררת שי דה"ד הכא כיון דמורה לטבול דאינו בטל, לא ידעתי מה קאמר דהתם נדרים יש מורה בהתרתן ועומדים להיתר א"כ הוי דשיל"מ, אבל מה זה למורה עבילה ב"ד דע"ז דנין, וכיון שיש רוב גדרו א"כ המורה בטלה, מ"מ טעם הראשון נראה לדיני כדשיל"מ מטעם ה"ל.

איברא לענין ברכה בדון זה אינו מבואר שם, והנה אם טבול התערובת ציחד בודאי שייך לצדק, אמנם אם יצרך על עבילת כלי או עבילת כלים הרני מסופק ויותר נראה על עבילת כלי, כיון דרק כלי אחד חייב בעבילה מן הדון אפי' שאריך לטבול כולם, ובלקח כלי אחד מהתערובת לשיטת הסוברים דגם דשיל"מ אמריין כל דפריש מרובא פריש א"כ אינו חייב בעבילה כלל, וגם להסוברים דגם כל דפריש מרובא פריש אין אומרים דשיל"מ מ"מ חייב רק בעבילה בלא ברכה והוא פשוט.

ואם כלים שנקחים מן הגוים הם רוב בודאי חייב בעבילה, אמנם לענין ברכה מסופק בהשורה שי שם, וטעם ספיקו משום דלפי דברי המ"כ ודעמי' דהיתר אינו בטל באיסור ועוד לפי ש"כ הר"ן נדרים נ"ב דכשאיסור יש לו היתר חשיב מין צמיוו וגם לרבן לא בטיל, וא"כ כשנתערב היתר ברוב איסור והאיסור הזה דשיל"מ חשיב היתר בהיתר דגם לרבן לא בטיל וא"כ כשטעל כלי מתוך התערובת הו"ל כעין קבוע מחלה ע"מ ללא שייך ברכה, ולדידי כ"ז לא שיה במחכ"ת דהאריך שייך לומר דלא לטעל כלי הפטור מטבילה ברוב כלים החייבים מטעם דיש להם מחירין דאפשר לעבול, ולענין זה לא נקרא דשיל"מ דהא אפשר לעבול היינו לעמוד באיסור ובחיוצ שלהם דחייבים בעבילה, וא"כ אין יחי' זה סבה לפטור מטבילה, ואינו דומה כלל למשי"כ הר"ן שם דיש מילאות דשניהם יהיו מותרין ממש היינו דאלו לה איסור ויחזור להיתר משא"כ נ"ד, וחמה אני על הגאון שלא עמד בזה.

אבל מה שאפשר לדון בטבול זה של הפטור מטבילה חוץ חייבים בעבילה הוא משי"כ גדולי אחרונים אם שייך כלל בטול לחייב המטבול בחיוב מורה שיהול עליו התחייבות חדש ע"י בטול ועיין משי"כ בענין זה בהשורה שצט הלוי ה"ג סי' י"ט וסי' ק"ד, מ"מ להחמיר לטבול כו"ן בודאי בטל, ועוד כיון דאינו ניכר בלא"ה אריך לטבול כל התערובת, מ"מ לענין ברכה עליו לחוש דה"כ לא שייך בטול א"כ בלקח מתוך תערובת כלי א' הו"ל לענין ברכה ספק דלא מצרכין. **אמנם** כשפירש כלי א' מתוך התערובת דנימא כל דפריש מרובא פריש לענין ברכה הנה בסי' ה"ל מביא מבי' זכ"ל ח"ג אות סי' דלא אלזינן בברכה בחר רובא, וכפי שראיתי בסי' ה"ל בהעברה מירי שם מדין רוב דעוה הפוסקים המחייבים ברכה ומיעוט אינם מחייבים כה"ג באמת יש מקום שלא לצדק דלענין

דטבילת הגר עולה לו גם לכליו וממ"ש תמורה ילי
עיי' בבהמה מעוברת שנרבעה או נטרפה, "דיא
וולדה נרבעו, היא וולדה נטרפה". הי דמה
שנעשה בבהמה הי"ל כנעשה גם בעובר שבמעינה,
והיא כטבילת הגר, והדמיון רחוק בדרכי הפלפול,
כמובן לכל.

ומ"מ גם דעת מהר"א הלוי המהרשי"ג
והאבני"ן דברינו דגר שנתגייר אין
צריך להטביל כליו.

וכר נראה עיקר הלהקה לעני"ד כיון שלא מצינו
בפוסקים הקדמונים הלהקה זו ושתיקתם
כחודאה דמאי. אמנם מהרשי"ג שם כתב
דלוחא דמילתא יטביל בלי ברכה, ומש"כ נראה
דהמטביל בלי ברכה תבא עליו ברכה אך מעיקר
הדין פטור הוא מטבילת כליו.

כהקודה מרובה
אשר ויי

כלי לא בעי טבילה דהרי בעל הכלי נמי לא בעי
טבילה כשחורו בתשובה רק משום חומרא בעלמא
א"כ כליו לא בעי טבילה כלל.

ועוד ראיתי כשר"ת מהר"א הלוי ח"א סוסי'
ק"ט שנשאל למה לא מצינו שבני ישראל
הטבילו כליהם לאחר מתי"ת כשנכנסו לבית
התורה והמצוה, וכתב שתי תשובות בדבר (א) לא
מצינו כטור ובשו"ע דגר שנתגייר צריך להטביל
כליו (ב) אף לפני מתי"ת לא היה בהם באבותינו
טומאת עבר"ם, עיי"ש.

ועינין עוד כשר"ת מהרשי"ג ח"ג סימן מ"ח שגם
הוא כתב להוכיח ממה שלא מצינו
בפוסקים הלהקה זו דצ"ל אין גר צריך להטביל
את כליו עיי"ש.

והדיוש גדול כתב בזה השם משמואל בשם
אביו הגדול האבני נוד (פרשת מטות שנת
התע"ח עמ' ה"ז ופרשת י"ב תבא שנת התע"ח עמ' קצ"ט)

צ"שאלות רבים אם יש צורך להגעיל כלי גירוסה חדשים כדי להשתמש בהם כל השנה או לפתא, הנני לכאור בזה את הנלע"ד.

הנה רבים נהגו להגעיל כלי גירוסה חדשים
משום שלאחר גמר ייצורם של כלים אלה
מושחים אותם בשומן מן החי המשוחח נעשית
כאשר הכלי חם יותר מיד סולדת רש כאן בליעת
איסור, ובאמת אם יש בזה חשש איסור, ספק אם
הוגעלה סגי ושמה צריך ליבון שהיה אין הבליעה
ע"י ביטול במים, ושמה היה כחשמישו עיי"ש האש.

ונחזה אנן. זה המחבר כתב לחלק בין מחבת
אם צריך ליבון או להגעלה סגי, בין חמץ

גר שנתגייר אם צריך לטבול כליו

במה ששאל לדעתו בגר שנתגייר האם צריך להטביל את כל כלי הפעודה שברשותו כדון הקונה כלי מן הגוי.

האמת אגרי, יודע אני שכך דעת גדולים וטובים
שאין צריך לטבול כליו, וכך שמעתי
מפי מרזן ורבנן הגרי"ש אלישיב, שליט"א (דצ"ל)
הגרי"ח קנייבסקי שליט"א, ובשר"ת שבת הלוי
(היד"ס י"ב אות ב' ובח"ו סי' זמ"ח) ובתשובות
והנהגות (ח"א סי' תמ"ט) כתבו דטביל עם ברכה
עיי"ש. אמנם הרגשת לבי מאז ומקדם היא דכיון
שלא מצאנו הלהקה זו בדברי הראשונים והפוסקים
לדורותיהם אין לך ראיה גדולה מזו בדאמת אין
הגר צריך להטביל כליו. והלא לא במעשה שהיה
וענין מקרי עסקינן אלא שאלה זו נוגעת לכל גר
וגר שנתגייר מאז ועד עולם ומדשגחי כבן ש"מ
לא נחא להו, וכבר הבאתי במקומות רבים את מה
שכתב החזון איש (שבעיה סימן י' י"ד ע"א) כעיי"ן
דשתוקת הפוסקים היא "ההכרעה היתרה מכל
הראיות", וכ"כ הבית מאיר בתשובתו שנרפסה
כתבמת אדם שער הקבוע (סימן ד'), עיי"ש.

ובמעם הדבר נראה דכל דין טבילת כלים אינו
אלא ככלי שעובר מרשות לרשות
ברכי הקנינים, וכאשר יוצא כלי מרשות הגוי
ונכנס לרשות ישראל חלה עליו מצות טבילה,
וכמעשה שהיה בכלי מדין. וכפשוטו לשון הטור
ההשו"ע בסימן ק"פ ס"א "הלוקח כלים חדשים מן
הגויים", משא"כ בגר שנתגייר דאין קנינו נפקע
ע"י גירוח והכלי לא עבר מרשות לרשות, אין כאן
מצות טבילה.

יודעת שהראשונים בעיי"ז (ע"ה ע"ב) הביאו את
דברי הירושלמי (פב"ז ל"ז ע"ב) שהיוב

כללי הגיון - הרב הראש רבי יצחק יוסף שלישי"א קבב

ספג - צדק אמור לו לקלל ולהכות או לכות את אביו הגוי, שלא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה. ומכל מקום צריך לנהוג באביו ובאמו מקצת כבוד מדין הכרת הטוב והגדר כזה הוא בכל מקום לפי מה שנחשב או בעיני הבריות לכפיות טובה. וכן גר שהוחרת שלא בקדושה, אף אם לידתו היתה אחר שאמו התגיירה, אינו "חייב" על מכה אביו וקללתו, וכשם שאינו חייב על אביו כך אינו חייב על אמו, שנאמר ומקלל אביו ואמו, את שהוא חייב על אביו חייב על אמו, וזה שאינו חייב על אביו אינו חייב על אמו. (סב)

סג. בעל ואשה נכדים שהגדירו על ידי בית הדין כדת והכלה, מעיקר הדין יש להתייחס את הכלים שלהם לאחור הכשרתם מבלי טבילה, וכאשר נתגדירו והלה הקדושה עליהם, הלה גם על כליהם. [ואין זה דומה למעשה שהיה בכלי מדיין]. ומכל מקום יש להחמיר בכלי דתית אין לו חוסן, ולא גרע מאיש זו, שיש תועלת בקדיש לעילוי נשמתו, וכמ"ש בספר החסידים עצמו (פס), שכרי שעשה טובות לישראל, יכולים להתפלל עליו ולבקש מהש"ת שיקל בדונו, וכן אמרו בירושלמי (מגילה) שצריך לומר וגם חרובא זכור לטוב. וראה בזה בשו"ת יביע אומר ת"ת (מח"ד סי' ל"ח), ובשו"ת יחיה דעת ח"ו (סי' ס עמוד שא).

גד צדק אסור לו לקלל ולהכות או לכות את אביו הגוי

(סב) ענין מ"ש הרמב"ם (פ"ה מממרים ד"א) דגר צדק נוהג באביו ימקטת כבודו". וכ"כ בשו"ע (סי' רמא סי' ט). וה"ה כאן. ומה שכתבנו כשם שאינו חייב על אביו וכו', כן הוא בירושלמי (פ"ק אחד עשר דבמות הלכה ב) ובתורת כותים, (פ' קה"ש פ"ט ה"ה) [ח"ל הח"כ]: והלא גר וכו' דברי ר' יוסי הגלילי, ר"ע אומר אביו ואמו קלל את שהוא חייב על אביו חייב על אמו, ואח שאינו חייב על אביו אינו חייב על אמו, מודה ר"ע בשותף שהוא חייב על אמו, אף על פי שאינו חייב על אביו. עכ"ל.]

וכן הוא במבליגא דרשב"י (משפטים כ"א סי' דף). וכ"ה ברמב"ם (הלכות ממרים פ"ה ה"ט) וע"ש בבס"מ, ובכפר המלך שם כתב. שבכ"מ בקש למצוא מקור לדברי רבינו, ומ"מ זה לא הביא מגיל לרבינו קרא על זה. להקיש במקלל מי שהוא חייב על אביו וכו', שאין דרכו של רבינו להביא דרשות שלא נזכר. אך באמת כל דברי רבינו הוא בחירת כותנים, והובא שם בלוקט על הקרא דאש אביו ולא הספק אמו ולא הספק וכו', והלא הגר חייב על אמו ואין חייב על אביו, דברי ר' יוסי הגלילי, ר' עקיבא אומר אביו ואמו קלל, את שהי"ב על קללת אביו חייב על קללת אמו. את שאינו חייב על קללת אביו אינו חייב על קללת אמו, מודה ר"ע בשותף שהוא חייב על אמו אף על פי שאינו חייב על אביו וכו'. עכ"ל. וא"כ הוא דברי רש"י ופוסק רבינו כרע"ק בכל דבריו, דגר אינו חייב אף על אמו מזה דכל החייב בקללת אביו וכו', ובשותף אמי דחייב על אמו ולא על אביו, דהלכה כרע"ק מחבירי.

ועיין בשו"ת אגרות משה ח"ב מו"ד (סי' ק"ג) שכתב בגי' גר צדק, דצריך לכבד את הוריו [וגויים] מצד הכרת הטוב, שהרי מצני שהקפיד הקב"ה על אדם הראשון וכן על ישראל, וא"כ הוא דבר השוה בין ישראל בין לבני נח, אף שלא מצניו זה בהלאין ישראל ובה"ל מצוות דבני נח. משום הדרשו, כמו שלא נאמר אסור מפורש על מדות הערות אף שהם דברים מאוסים ומנוגים. ע"ש. ועיין בחלל אשכול (הלכות מילה פ"ק ל"ט את א), שכתב. דמי' קיבלו עליהם ממות עולם כיבוד אב.

ואמנם באור שמו (פ"ק) מלכות ממרים הל"ה (א) כתב, דאין כן נח מצווה על כיבוד אב ואם, ע"ש.

תוספת בריכות מס' - תוספת אבותיהם חספם שירתו מן החספ

מחכות להטבילם בלא ברכה, מכיון שלדעת הרמב"ם ועוד פוסקים טבילת כלי מחכות מדאורייתא. אבל בכלי זכוכית שטבילתם מדרבנן, שפיר יש לסמוך על סבתה האחרונה הנ"ל דס"ל שאינם צריכים טבילה. וברק"ל **בעלמא** (פ"ג ד' א) בשל סופרים הלך אחר המקל. (סג)

אם הגרים צריכים להטביל את כלי הסעודה

(סג) שהוא"ל הלהבה הוחת (יבמות סג) גר שנתגייר קצתן שגלה דמי. ממילא נפקתה בעלותו מעל הכלים שלו, ונעשו חופקי. והרי הוא כוחה מן ההפקי. וא"כ לטבול כלי, ולא דמי למעשה שהיה. אצל כלי מדיין. וברדמיוניו בעיני (פ"ה). וברמב"ם (פ"ה ממ"ה ה"ה), שלא חיבבו כטבילה זו אלא כלי סעודה הלקוחים מן הגוים. וכמעשה שהיה, אבל שאול"י מן העברים א"צ טבילה. וכ"כ החוסן (ס"ג ד"ה א), שאם נתן כלי לאומן עבר"ם להקנות לפי' למ"ד אומן קונה שבטו כלי א"צ טבילה, ולא ה"י כמעשה שהיה, שהכלים היו של מדין, ונקיט שם עליהם. ע"ש. וכן פסק מרן הש"ע (בסי' ק"ג סי' ד"ל): "ישאל שנתן כסף לאומן גוי לעשות לו ממנו כלי א"צ טבילה". וכי הפ"ח" (ס"ס מ"ק"ל) שכן עיקר הלהבה. ואף כאן לא דמי למעשה שהיה, שאע"פ שהבעלים של כלי מדין נהרגו, נשארו בנותיהם שוכנו בהם בירושלם. כדק"ל בקידושין (ה"ב) גר יורש את אביו דבר תורה, ואח"כ זכו בהם ישראל, ע"י שקנו את בנותיהם של המדינים, וכמ"ש וכל הטף נכש"ם וכו' הונו לכן, ואמרינן ביבמות (ס"א) דהיונו לעבדים ולשפחות, ומה שקנה עבד קנה רבו, ולכן זכו כלליהן, והיו כמי שלקוחים, שיצאו מרשות לרשות. א"צ קנאות בכיבוד מלחמה, וכמ"ש החו"ס גיטין (לה סוף ד"ה אבל). ע"ש. משא"כ בג"ד שוכו בהם מן ההפקי, הליכן א"צ טבילה.

וכ"כ הגאון רבי אליהו קליצקיין (אב"ד לובלין, בס"פ דברים אה"ט סי' קצ"ד), ובענין דרך לקחה כמעשה שהיה וכו'. ע"ש. [וכן כתב מוה"ר ש"ר גינזפילד בספרו ח"ו (סי' סח).]

אולם בשו"ת שטרות שי' מו"ד (סי' ק"ג) כתב, שישאל מומר שחור בתשובה לילו צריכים טבילה. ע"ש. ולפ"ז ח"ש עבר"ם שנתגייר שכליו צריכים טבילה. [ועי' בשו"ת יביע אומר ח"ב חו"ד" סי' ט אות ג', מי' על דברי התשורת שי' הנ"ל, ועי' בשו"ת לבושי מוד"כ (מהר"ם בתיא סי' ט"א), ודרי"ק].

ואמנם הגאון סוכטשוב בספר שם משמואל (פר' שבת) הביא בשם מר אביו בעל האבני נור, שכתב ח"ל: ונהג בתומתו (ל' א) איתא, ולך טריפה שנחעבה ואח"כ נטרפה, היא וולדה נטרפו וכו', ודייקינן מינה שה"ה כדבר קדושה השורה על האדם, ולכן הוא דק"ל בכלים הנלקחים מן העבר"ם שצריכים טבילה, מפני שיצאו מטומאת עבר"ם ונכנסו לקדושת ישראל, לפי האמור נראה שגר שנתגייר וכליו עמו, אין הכלים צריכים טבילה, כי חלות הקדושה שעליו בשעת גיורו חלה גם על הכלים שלו, ורק אם קנה כלים מן הגוי לאחר מכן צריך להטבילם. למען יכנסו לקדושת ישראל. ע"כ.

ובספר חדרי דעה (ח"ד סי' ק"ט) כתב, לכאורה לפי דברי הירושלמי (סוף ע"ג) שהטעם לטבילת כלי סעודה הנלקחים מן העבר"ם, מפני שיצאו מטומאת עבר"ם ונכנסו לקדושת ישראל, גם גר שנתגייר יצטרך להטביל כלי, אבל לא מצניו דבר זה בשום מקום. ואולי שמי' אין זה כמעשה שהיה. ועי' ע"כ.

ובשו"ת לחם שלמה (ח"ד סי' צ' אות ט) הביא בשם הגאון משטשטנב, שהוזהר אי' הפק"י א"צ טבילה, לפ"ז גר שנתגייר אין לילו צריכים טבילה, שכן שגר שנתגייר קצתן שגלה דמי, הרי הוא כוחה מן ההפקי ואין לילו צריכים טבילה, אבל לפע"ד לא נראה כן, שהרי גם במדין היה הלה הפק"י וכו"ל, ואף על פי כן הוצרכו להטביל הכלים. ע"כ.

ואולם לפי דברי הרב שם משמואל בשם אביו הגאון בעל אבני נור, גר שנתגייר הועילה טוהרתו כטבילה גם לענין הכלים שלו.

תוספת בריכות מס' - תוספת אבותיהם חספם שירתו מן החספ

עט הנתנת על ספי ירתי - בבורי יקב - להדי - יקב - יד ירון - ידיל.

בחנון עובדיה ח"א (סי ט עמוד ט), שהובאו כמה אחרונים בענין זה. ע"ש. ושרית בעת אמר חלק ט ארזח חיים סוף (סי קט), ובתגות עתים לבניה וצפיה וכן. וע"ע להמלבי"ם באוצרות החיים (ארח יהודה סוף סי טו, ע"ש. וע' וף ו'לא). וכן הגר"ש נוצפירד בעל קצור יע"ע, בספר אפרין (פר אר ע"ט ע"ט), ובשר"ד יד אעזר הוויז' (סי קט). ובתגות עתים לבניה וצפיה וכן. וע"ע להמלבי"ם באוצרות החיים (ארח יהודה סוף סי טו, ע"ש. וע' וף ו'לא).

גד שמל ולא טבל אם קוברים אותו בקבר ישראל

מ"ע מ"ש הגאון ממוקאטש בשו"ת מנחת אלעזר ח"ג (סי טו ד"ה ברם, אודות גר שמל ועדיין לא טבל, ומת, שברואי אין הדעת סובלת לומר שקבורתו בקברי גוים, כיון שקיבל עליו להכנס תחת כנפי השכינה, בדת ישראל, וקיבל עליו היסורין של המילה, וחלילה להחזיקו ולקבורו עם הגוים הערלים, וברואי שצריך לקבורו בבדי"ק של ישראל. ה"ה לקטן נכרי שקיבלתו לגיור על דעת בית דין ומלותו, ומת קודם שטבל וכו'. וע"ש בד"ה שוב ראיתי בשו"ת בנין ציון וכו'. וכו"ו"ב כתב בעיקר הדי"ט ירד"י (סי י"ה אות טו, ע"ש.

ויעקף הדבר שהאריך בו ע"פ דברי הפקנה (קדישין לו), שאצל בני נח הלילה הולך אחר היום שלפניו, לכתובת ירום ולילה לא ישבותו, וכמה אחרונים חולקים על זה וכו'. הנה מצאנו אחרונים רבים שהסכימו לכשיטת בעל הפקנה, והמם החתם סופר בסי תורת משה (ריקא, בדידת לשפת התורה, דף י"ג), וברשותו ח"ב (דף ו'לא). וכן הגר"ש נוצפירד בעל קצור יע"ע, בספר אפרין (פר אר ע"ט ע"ט), ובשר"ד יד אעזר הוויז' (סי קט). ובתגות עתים לבניה וצפיה וכן. וע"ע להמלבי"ם באוצרות החיים (ארח יהודה סוף סי טו, ע"ש. וע' וף ו'לא).

קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

ואף שבשו"ת שכתב הלוי ח"ד (סי צב אות ב, הריז סימן ופה אות ב) הצלה מסבא, שגר שנתגייר כליו צריכים טבילה מן הדין כדי שיכנסו לקדושת ישראל. ושכן מוכח בשו"ת תשו"ת שי (הג"ה), ע"כ. מכל מקום לא וכו' שר מדברי האחרונים הנ"ל.

ולענין הלכה נראה שיש להחמיר בכלי המכות שלו להטבילם בלא ברכה, מכיון שלדעת הראב"ד ועוד פוסקים טבילה בלי מתנת מדאורייתא. אבל בכלי זמנית שטבילתם מדרבנן, שפיר יש לסמוך על סברת האחרונים הנ"ל דס"ל שאינם צריכים טבילה. (שרית בעת אמר חלק יד ירון סימן ט).

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

סו"ג - שם ועדיין לא טבל, ומת, כיון שקיבל עליו להכנס תחת כנפי השכינה, בדת ישראל, וקיבל עליו (במחשבתו) היסורין של המילה, חלילה להחזיקו ולקבורו עם הגוים הערלים, וברואי שצריך לקבורו בבית הקברות של ישראל. והוא הדין לקטן נכרי שקיבלתו לגיור על דעת בית דין ומלותו, ומת קודם שטבל, צריך לקבורו בבית קברות

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

סו"ג - שם ועדיין לא טבל, ומת, כיון שקיבל עליו להכנס תחת כנפי השכינה, בדת ישראל, וקיבל עליו (במחשבתו) היסורין של המילה, חלילה להחזיקו ולקבורו עם הגוים הערלים, וברואי שצריך לקבורו בבית הקברות של ישראל. והוא הדין לקטן נכרי שקיבלתו לגיור על דעת בית דין ומלותו, ומת קודם שטבל, צריך לקבורו בבית קברות

בחנון עובדיה ח"א (סי ט עמוד ט), שהובאו כמה אחרונים בענין זה. ע"ש. ושרית בעת אמר חלק ט ארזח חיים סוף (סי קט), ובתגות עתים לבניה וצפיה וכן. וע"ע להמלבי"ם באוצרות החיים (ארח יהודה סוף סי טו, ע"ש. וע' וף ו'לא).

מ"ע מ"ש הגאון ממוקאטש בשו"ת מנחת אלעזר ח"ג (סי טו ד"ה ברם, אודות גר שמל ועדיין לא טבל, ומת, שברואי אין הדעת סובלת לומר שקבורתו בקברי גוים, כיון שקיבל עליו להכנס תחת כנפי השכינה, בדת ישראל, וקיבל עליו היסורין של המילה, וחלילה להחזיקו ולקבורו עם הגוים הערלים, וברואי שצריך לקבורו בבדי"ק של ישראל. ה"ה לקטן נכרי שקיבלתו לגיור על דעת בית דין ומלותו, ומת קודם שטבל וכו'. וע"ש בד"ה שוב ראיתי בשו"ת בנין ציון וכו'. וכו"ו"ב כתב בעיקר הדי"ט ירד"י (סי י"ה אות טו, ע"ש.

גוי שמת חייב מיתה

מ"ע מ"ש הגאון ממוקאטש בשו"ת מנחת אלעזר ח"ג (סי טו ד"ה ברם, אודות גר שמל ועדיין לא טבל, ומת, שברואי אין הדעת סובלת לומר שקבורתו בקברי גוים, כיון שקיבל עליו להכנס תחת כנפי השכינה, בדת ישראל, וקיבל עליו היסורין של המילה, וחלילה להחזיקו ולקבורו עם הגוים הערלים, וברואי שצריך לקבורו בבדי"ק של ישראל. ה"ה לקטן נכרי שקיבלתו לגיור על דעת בית דין ומלותו, ומת קודם שטבל וכו'. וע"ש בד"ה שוב ראיתי בשו"ת בנין ציון וכו'. וכו"ו"ב כתב בעיקר הדי"ט ירד"י (סי י"ה אות טו, ע"ש.

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

ולענין הלכה נראה שיש להחמיר בכלי המכות שלו להטבילם בלא ברכה, מכיון שלדעת הראב"ד ועוד פוסקים טבילה בלי מתנת מדאורייתא. אבל בכלי זמנית שטבילתם מדרבנן, שפיר יש לסמוך על סברת האחרונים הנ"ל דס"ל שאינם צריכים טבילה. (שרית בעת אמר חלק יד ירון סימן ט).

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

ואף שבשו"ת שכתב הלוי ח"ד (סי צב אות ב, הריז סימן ופה אות ב) הצלה מסבא, שגר שנתגייר כליו צריכים טבילה מן הדין כדי שיכנסו לקדושת ישראל. ושכן מוכח בשו"ת תשו"ת שי (הג"ה), ע"כ. מכל מקום לא וכו' שר מדברי האחרונים הנ"ל.

ולענין הלכה נראה שיש להחמיר בכלי המכות שלו להטבילם בלא ברכה, מכיון שלדעת הראב"ד ועוד פוסקים טבילה בלי מתנת מדאורייתא. אבל בכלי זמנית שטבילתם מדרבנן, שפיר יש לסמוך על סברת האחרונים הנ"ל דס"ל שאינם צריכים טבילה. (שרית בעת אמר חלק יד ירון סימן ט).

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

וע' בשו"ת ציון אליעזר חלק ח' (סי כ אות ז) שהביא בשם שו"ת נוד הקדוש (הרי"ד סי טו) שכתב, שגר שנתגייר אין כליו צריכים טבילה. ואפי' הכלים שקינאו בגיורו מעב"ים, א"צ טבילה, ה"ש משום שבת הסומא המרחפת על כליו, הוא רק בזמן שהכלים בבטולתו, אבל אם נפקעו בטולתו מהם, נפקע ופסק כח הסומא מעליהם, ולכן גר שנתגייר שהוא קטן שנוהג, נפקע מכליו שם שנתאם העב"ים, שכל הכשרות שהיו לו עליהם קודם שיתגייד נפקעו עתה לאחור הגידי, וזהו טהרתם, ואין צורך בטהרה אחרת ע"י טבילה. כעז"ה.

סו"ג - שם ועדיין לא טבל, ומת, כיון שקיבל עליו להכנס תחת כנפי השכינה, בדת ישראל, וקיבל עליו (במחשבתו) היסורין של המילה, חלילה להחזיקו ולקבורו עם הגוים הערלים, וברואי שצריך לקבורו בבית הקברות של ישראל. והוא הדין לקטן נכרי שקיבלתו לגיור על דעת בית דין ומלותו, ומת קודם שטבל, צריך לקבורו בבית קברות

הגעלה וטבילת כלים

פ. הגר שנתגייר חייב להגעיל [ז] מיד את כל כליו ואחר כך להטבילם במקוה כשר [וח]. אך לדעת רוב הפוסקים לא יכרך ברכת הטבילה [ז].

ז. אף אם לא נשתמש בהן בגיוונו בבישול מאכלות אסורות, דמכל מקום היו אסורים מחמת בישולי עכו"ם דבעי הגעלה בשויע יור"ד סי' קי"ג סט"ז. ויש להוסיף עוד דחגר נאסר בכל המאכלים שבישל בגיוונו ולא אמרינן דמה שחותר לו זה אינו נאסר, ועיין בהגהות אמרי ברוך לשו"ת נוב"י תניני יור"ד סי' ס"ד.

יח. כתב בספר חדרי דעה יור"ד סי' ק"כ וחובא בדרכי תשובה שם סק"ד דלכאורה יתחייב גוי שנתגייר להטביל את כליו משום שיצאו מטומאת עכו"ם ובאו לקדושת ישראל, אך כתב שם דלא מציעו כן בשום דוכתא, ואולי משום דלא הוי כמעשה שהיה בכלי מדין, עייניש. והאחרונים האריכו טובא לזון בהא מילתא, עיינין בשו"ת צ"ץ אלעזר ח"ח סי' י"ט ובשו"ת שבט הלוי ח"ד סי' צ"ב וח"ו סי' רמ"ה - ב' ובתשובות והנהגות ח"א סי' תמ"ט והנה בשו"ת עטרת משה יור"ד סי' ס"ה אות ב' כתב לחדש דגר שמתגייר נעשים תחילה כל נכסיו הפקר אלא שמיד לאחר מכן זוכה בהם וא"כ אין הכלים באים מטומאת עכו"ם לקדושת ישראל דאפסקיה רשות הפקר. והדברים צע"ט, דמהיכי תיזני נחדש הא מילתא חדתא דהגירות מפקת הבעלות על הנכסים, [וראה לעיל אות י"א מ"ש המחניח כעיינן]. עוד כתב שם דאפשר דעיי הגירות עצמה נתבטלה הטומאה מכליו, עייניש. **ז**

יט. עיינין בספר טבילת כלים פרק ג' סעיף כ"ד ובהערות שם.

הוספה ברושניץ מס' - מלחמה אבותיה דתמיש שיערות פ' התוכנה גירות כהלכתה שטרן, שפואל אליעזר עמוד מס' : 90 חודש ע"ז אוצר החכמה

קלב נידות ביהורי הלכה כהלכתה

ה'תשפ"ב

אלא שהנאונים מסכימים שמנעו בין למפרע מותר הואל וקמן ה"י ואע"פ שני קמן עושה יין נסך היא לגיירה נדוה אנל הכה מילתא דלא שכיחא ולא גורין, המציין שם ציין דבר זה לא נמצא בשום פוסק תצין למרן הח"ם ז"ל בשו"ת וידד מ"י רנ"ג דפשוטא ליה דבעקי הנירות למפרע נשאר תיין מנע נ"י קמן. ולפענ"ד כדאי לציין לספר האשכול בהל' גי"ם וז"ל כל הנזנים הבאים בישראל נמולים במובתם ורצונם, ואעפ"י און מאמינים בהם עד ז' דורות, והעברים נמולים שלא ברצון און בהם אמונה כלל, וכן כל עבדים שמל א"א לא נתקיים ודעם בישראל, ולא מלן אלא בשביל הטהרה שלא יטמאו מאכל ומשתה, שכל האוכל עם ערל כאלו אוכל בשר שקין הרוחץ עמו כרוחץ עם נבלה, בחייהם נקראו מתים וכמותם נבלת בהמה, ואון תפלתו נכנסה לשמים שנאמר לא המתים יהלל. עכ"ל. ומינה לאורח דלאור שמל וסבל די לו שלא ינסך היין ולא יהיה כאוכל בשר שקין ורוחץ עם נבלה ואפי' למפרע לא וכזות המאירי בשם הגאונים הרי"ק.

ד. וכבר שאלתו אי עכרים שנתניו צריך סבילת כלים שהשתמש בהם בניותו, הנם כי און הי"ג לעיין כעת מ"ם לא ידענא הפסק בזה וכ"ש מה"הוה מסומר שאם חור בתשובה צריך לסבול כל הכלים שקנה מעכרים, אלא שאם עשאן בעצמו אינו צריך לסבול, דכל מקום שהבעלים אינם צריכים סבילה גם הכלים לא צריכים סבילה וכל מקום שהבעלים צריכים סבילה כלים נמי צריכים סבילה, עיין ח"ט (לונדון מ"י קכ"א), ובירושלמי מבואר דמעם סבילת כלם הוא כעין גרות מסומאת עכרים לקדושת ישראל הובא באו"ה (שער נ"ח) הקשה שם האו"ה דמאי שיך להוציא מסומאה לטהרה הא בוד"ז און אנו נזהרים על הסומאה ת"י שם דהוא רק להעביר רוח הסומאה ולהכניסו בקדושה של ישראל לפי שבהרנו השם אלקים לנהלתו והבדילנו מן העמים וקדשנו בקדשתו שנאמר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי וכתוב והתקדשתם הדייתם קדושים כי קדוש אני ה' אלוקים עכ"ל. מבואר שאון זה מרין סומאה וטהרה שודרי בזמן הזה און לנו דין סומאה וטהרה אלא שהוא דין של גרות שיצאה מרשות עכרים ונכנס לרשות

נידות ביהורי הלכה כהלכתה קלב

ה'תשפ"ב

וקדושת ישראל וכ"כ הרשב"א ז"ל יבמות (דף מ"ז) ד"ה נתרפא, דעיני סבילת גר הוא כמו קונה כלים חדשים מעכרים דצריכים סבילה כדי לצאת מסומאות עכרים ולהיכנסם לקדושת ישראל והארכתי בזה בתשובה (משנ"ה ח"ה מ"י קי"ו וח"ו מ"י קל"ז). וא"כ כיון דכאן הבעלים ניירו במילה ובסבילה גם הכלים צריכים לסבול כעין סבילת בעלים, ואדרבה מלשון הרשב"א מסמיך ענין סבילת גר הוא כמו קונה כלים חדשים מעכרים וכ"י לשם קדושת ישראל.

ולפ"י בשם מהר"י באמאן ז"ל דגר דין קמן לו עד י"ג או עשרים שנה יש לעיין אי יוכל לסבול הכלים דקמן אינו נאמן לאחרים וגם לענין ש"צ לעיל וצ"ע.

ובזה הנני יודין חוזר מעין הפתיחה אבקש מליחתו וי"ר שיוכה להגדיל תורה ולהאדירה ועשות ספרים לתועלת אחינו בניי עד און קץ וחיזו לנו הקין

דברי אדם מועט לעולם אסקופה הנדרסת בפני לומדי תורה לשמה

דושיית בלב ונפש מנשה הקמן

הודפס בוויניציה פסד - מדינת אוסטריה תשפ"ב עמוד 151 חודש ע"י אוצר החכמה

